Proceedings of the First Session of the Assam Legislative Assembly assembled after the Fourth General Election under the Sovereign Democratic Republican Constitution of India

The Assembly met in the Assembly Chamber, Shillong at 10 A.M. on Thursday, the 30th March, 1967.

PRESENT

Shri HARESWAR GOSWAMI, B.A. (Cal.), M.A. (Cantab.), Barrister-at-law, Speaker, in the Chair, ten Ministers, five Ministers of State, two Deputy Ministers and sixty-five Members.

QUESTIONS AND ANSWERS

STARRED QUESTIONS

(To which oral answers were given)

Re: **Flood and Erosion caused by the Brahmaputra in Neamati Area**

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi) asked:

*4. Will the Minister-in-charge of Public Works Department (E. & D.) be pleased to state—

(a) Whether it is a fact that Neamati area in Jorhat Subdivision has become worse flood-affected area due to erosion caused by the Brahmaputra every year ?

(b) If so, whether Government propose to take any effective steps to save that area from erosion as well as Jorhat town from the constant danger of flood and erosion ?

(c) If not, why not ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY [Minister, Public Works Department (F. C. & I.)] replied:

4. (a)—The area below Neamati has been affected by erosion of the Brahmaputra.

(b)—Yes. Assam Flood Control Board in its ninth meeting held on 26th October 1966 on recommendation of the Technical Committee has approved construction of retirement of Malow Bund as short-term measure and carrying out model test at Central Water and Power Research Station, Poona, to suggest remedial measures for long-term.

(c)—Does not arise.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, from the hon Minister whether it is a fact that the Malow Bund has not been constructed for the protection of the Neamati ghat ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: The reply is here. I have no local knowledge and therefore I cannot either refute or corroborate the hon. Member.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, whether there is any proposal for construction of any revetment for the Neamatighat ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister): How the erosion problem of that area can be tackled is under the investigation of Central Water and Power Research Station.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, whether there is any proposal for bottom panelling in that area ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: Bottom panelling was tried but did not succeed in preventing erosion in that area.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, is Government aware that due to heavy erosion in that particular area the Steamer Company decided to abandon the ghat and thereby it will affect the economic growth of the State and if so whether Government consider it necessary to take a definite and immediate step to prevent erosion ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: All the data in this connection are under the investigation of the Central Water and Power Research Station and action will be taken according to their recommendation.

Re: **Alignment of No.37 National Highway**

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi) asked:

*5. Will the Minister-in-charge of Public Works Department (R. & B. be pleased to state—

(a) Whether Government have finalised the alignment of No.37 National Highway from Pulibar to Kenduguri in Jorhat Subdivision ?

(b) If not, at what stage the proposal is ?

Shri ALTAF HOSSAIN MAZUMDER [Minister of State, P.W.D (R. & B.)] replied:

5. (a)—The Government of India have finalised the alignment of Jorhat bye-pass from a point about half a mile East of the Eastern end of Pulibar village to near about Kenduguri village in Jorhat Subdivision.

(b)—Does not arise.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, from th Minister whether it is a new alignment or it was an original alignment ?

Shri ALTAF HOSSAIN MAZUMDER: Sir, I want notice of this question because I find that this alignment was finalised by the Government of India three months ago. I do not know whether there was any previous alignment.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, whether Government has received any representation from the public of Jorhat to this effect ?

Shri ALTAF HOSSAIN MAZUMDER: I want notice of this question.

Re: **Protection of Hatigarh and Chawkhat Mouzas from Flood**

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi) asked:

*6. Will the Minister-in-charge of Public Works Department (Embankment and Drainage) be pleased to state—

(a) Whether Government have taken up any definite proposal for protection of Hatigarh and Chawkhat mouzas in Jorhat Subdivision from the constant recurrence of flood from the Brahmaputra ?

(b) Whether Government have received any proposal from the public of that area in form of a memorandum ?

(c) If so, what steps Government have taken to implement the same ?

(d) If not, why ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY [Minister, Public Works Department (Flood Control and Irrigation Wing)] replied:

6. (a)—Detailed investigations have been undertaken to determine feasibility of a scheme for drainage-*cum*-flood control of Hatigarh and Chawkhat Mauzas.

(b)—Yes.

(c)—As in (a) above.

(d)—Does not arise at this stage.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, from the hon. Minister when the investigation will be finalised ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: The hon. Member knows very well that the area about which he has put the question is a very difficult one and therefore it will take time to have a detailed survey because it concerns several rivers about which data will have to be collected.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, may I know whether it a fact that the investigation is continuing since 1952, and if so, why there is so much delay in finalising the investigation ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: On several occasions the area was surveyed by several experts and every year new problems arose and therefore it is difficult to come to a final decision. But I have already laid on the table a detailed report of the Regional Engineer, C. P. W. D. who was kind enough to visit the area and to suggest how to tackle the problem to prevent further erosion.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, when can it be finalised ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: It is difficult to say now.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, considering the gravity of the matter, will the hon. Minister take immediate step to finalise it ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: It will be my endeavour to see that the matter is expedited.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: Sir, till the matter is finalised, will the Government take some temporary measure to protect that area ?

Shri MAHENDRA MOHAN CHOUDHURY: Some measures were taken but they were not very effective and even now we are proposing to take some temporary measures.

Re: **Administrative Reforms Committee**

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi) asked:

*7. Will the Chief Minister be pleased to state—

(a) Whether it is a fact that Government appointed an Administrative Reforms Committee few years back to go into the question of efficient and smooth functioning of the Government administrative machinery ?

(b) If so, whether the Committee has submitted its report with their recommendations ?

(c) If not, the reasons thereof ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister) replied:

7. (a)—Yes; the Administrative Reforms Committee was constituted by the Notification No.OM.40/63/47, dated the 24th March 1964.

(b)—No.

(c)—The Committee has not yet completed its deliberations.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, from the hon. Chief Minister how many sittings the Committee had till this date ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: I cannot give the exact number but as far as I remember there were about 3 sittings.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY (Sonai): Sir, may I know how long it will take to finalise the report ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: As a matter of fact some recommendations have already been received from the Committee. After the Committee began functioning they published certain questionnaire and their replies and then they called for statistics to examine the working of various departments and on the basis of those statistics some recommendations have been received and those have to be finalised now.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know, Sir, from the Government when those recommendations were received ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: Those recommendations were actually received in two or three instalments. For example, for the training of poor boys some recommendations were received, for public relations some recommendations were received. In this way recommendations were received in instalments.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know from the hon. Chief Minister whether this Committee has since been reconstituted for the reasons that at the time of its constitution many of the members who were appointed from this august House are no more here in this House after the last general elections ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: Sir, frankly speaking the Committee is to be reconstituted not only because of certain administrative changes but because of the changes of the membership of this Legislature. As a matter of fact, in order to expedite the work of the administration some of the members took more interest and in view of that this Committee will have to be reconstituted.

Mr. SPEAKER: Reconstitution will mean further delay.

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: No, Sir, it can be done straightaway.

Shri DULAL CHANDRA BARUA: May I know whether it is a fact that some sort of suggestions have also been forwarded to respective State Governments by the Government of India, *i.e.*, the suggestions made by the Administrative Reforms Committee appointed by the Government of India under the chairmanship of Shri Morarji Desai ? If so, whether Government received the same ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: Yes, Sir, the Administrative Reforms Committee had formulated some recommendations on which they asked for the comments of the State Governments. We have already given our comments.

UNSTARRED QUESTIONS

(To which answers were laid on the table)

Re: Deportation of Pakistani Citizens

Shri UTTAM CHANDRA BRAHMA [**Sidli, Reserved for Scheduled Tribes**) asked:

4. Will the Minister-in-charge, Home be pleased to state—

Total number of Pakistani Citizens deported from areas within Sidli and Bijni Police Station ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (**Chief Minister**) replied:

4.—Since 1961 up-to-date 1,061 Pakistani nationals were deported from Sidli Police Station and 3,385 from Bijni Police Station.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY (Sonai): Can the Chief Minister give us the figures for the entire State of the persons deported directly by the Police, through Tribunals and also through Courts up-to-date ?

Mr. SPEAKER: Mr. Haque Choudhury will see that this question does not arise from the main question.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY: Therefore I said if he can.

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: I propose to make a full statement on this infiltration question when replying to the debate on the Governor's Address. I would have given these figures but they are not handy.

Shri DEBESWAR SARMAH (Titabar): Will the Chief Minister also give the number of cases which are pending in the different tribunals and for how long ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: Yes, Sir, I propose to make a full statement on this subject.

Shri BAZLUL BASIT (South Salmara): May I know whether the Government is aware of the fact that many people from these areas left India on their own initiative and not through deportation ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: It may be so.

Shri BAZLUL BASIT: May I know whether their numbers are also included in these figures ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: No, Sir, the figures we are giving are those confirmed by the check-posts and who had left on action taken under the Foreigners' Act.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi): The Chief Minister has given the number of Pak Nationals deported. May I know whether it will be possible for him to give us also the approximate figures of Pak Nationals who are still living in those areas ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: I shall try to give a full apprecia-tion of the problem.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY: Will the Chief Minister give us the break-up in case of these figures, *viz.*, 1061 from Sidli Police Station and 3,385 from Bijni Police Station, as to how many were deported directly by the Police without going to the tribunals; how many through courts and how many through tribunal ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: They are not handy; I will supply them later.

M. SHAMSUL HUDA (Dhing) মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে Information দিব বুলি কৈছে, এই প্ৰসঙ্গত মই সুধিব খুজিছো পুলিছে deport কৰাৰ পিছত কিছুমান মানুহে reentry কৰি চৰকাৰৰ ওচৰত কেচ কৰিছেনে নাই আৰু সেই কেচৰ সংখ্যা কিমান সেই বিষয়েও Information দিব নে ?

Mr. SPEAKER : এই প্ৰসঙ্গত দুটা প্ৰশ্ন হব পাৰে—Foreigner হোৱাৰ পিছতো case কৰিব পাৰে আৰু ঘূৰি অহাৰ পিচতো কেচ কৰিব পাৰে, আপোনাক কোনটো লাগে ?

M. SHAMSUL HUDA : Reentry কৰি চৰকাৰৰ ওপৰত কেচ কৰাৰ কথাহে সুধিছোঁ ।

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : এই কথাৰ সংবাদো দিয়া হব ।

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY : Will the Chief Minister also give us the figure of those in case of whom the tribunals had given judgments against them and later on their names were found in the N. R. C. when it was published and then they had approached the Government of Assam for redress ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : I will see if there are any cases like this.

Shri HIRALAL PATWARY (Panery) : মুখ্য মন্ত্ৰী মহোদয়ে এই কথাওঁ কবনে যে অসম গৱৰ্ণমেন্টে পাকিস্থানী বুলি যিবিলাক মানুহক পঠাই দিছিল সেই বিলাক যে আকৌ ঘূৰি আহিছে তেওঁলোক কেনেকৈ আহিল অৰ্থাৎ অহাৰ স্বত্ব কাৰ পৰা পালে ? ইয়াৰ কিবা information চৰকাৰে দিব পাৰিবনে ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : There are cases of re-entry of deported persons and I will also try to give the number of such persons who have been detected.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA (Barbhag): তেখেতে যিটো প্ৰশ্ন কৰিছে সেইটো হৈছে যিবিলাক মানুহ পুনৰ ইয়ালৈ আহিছে তেওঁলোকে কিবা অনুমতি লৈ আহিছে নে পলাই আহিছে বা কেনেকৈ আহিছে ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : নিশ্চয় পলাই আহিছে ।

M. SHAMSUL HUDA : যিবিলাক মানুহ আকৌ ঘূৰি আহিছে তেওঁলোকৰ কিছুমানে নিৰ্বাচনৰ সময়ত কংগ্ৰেছৰ কাৰণে কাম কৰিছে বুলি কিবা খবৰ তেখেত সকলৰ আছেনে ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : দুই এটা কেচ থাকিবও পাৰে ।

Shri DULAL CHANDRA BARUA : মুখ্যমন্ত্ৰী ডাঙৰীয়াৰ Statement ত কোৱা হৈছে যে—ইয়াৰ পৰা ওলিয়াই দিয়াৰ পিছত, পাকিস্থানী নেচনেল কিছুমান আকৌ ঘূৰি আহিছে। মই জানিব খুজিছো, সীমান্তত যিবিলাক 'চেক প'ষ্ট' আছে সেইবিলাকে কি 'হলিদে' উপভোগ কৰিছে ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : সেই বুলি কব নোৱাৰি। কাৰণ, আমাৰ সীমান্ত যিটো, সেইটো বৰ ডাঙৰ আৰু কিছুমান ঠাই বৰ দুৰ্গম। সেইকাৰণে 'চেকপ'ষ্ট' নথকা ফালেদি চোৰাংকৈ আহি সোমোৱাটো অসম্ভৱ নহয়।

Shri HIRALAL PATWARY : যিবিলাক মানুহে 'চেকপ'ষ্ট'ত কাম কৰিছে, তেওঁলোকে কেলে পাঁচ পাঁচ টকা লৈ, "গৰ্দনীয়া পাচপট" 'ইচু' কৰে ? এই কথা সঁচানে ? (বিৰাট হৰ্ষধ্বনি)।

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : মই এনেকুৱা আচৰিত কথা আজি প্ৰথম বাৰৰ কাৰণে শুনিছো।

(বিৰাট হৰ্ষধ্বনি)।

Shri DEBESWAR SARMAH : If the Chief Minister proposes to give the figures of those who were found to be Pak Nationals by the tribunals but were found not so by the Civil Courts, will he also give, for the purpose of comparison, the figures of civil suits which the Munsiffs and Sub-judges dismissed but were decreed by higher appellate court ?

Mr. SPEAKER : I don't know whether it will be possible for the Chief Minister to collect all these.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY : Is it not a fact that for fighting a civil suit, under the Civil Procedure Code two months' notice is to be given to the Government and in the procedure laid down for deportation only 15 days' time is given by which a deportee has to be sent out by the border post ?

Shri DEBESWAR SARMAH : I was asking the information from the Chief Minister.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY : But question arises out of this supplementary. Is it not correct that a man is given only 15 days' time after award by the tribunal whereas for going to the civil court that man has got to give 60 days' notice to the Government of Assam for filing of notices ? Therefore, it is not possible to go to the Civil Court. Isn't this the correct position ?

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA : এই ক্ষেত্ৰত দুমাহৰ ঠাইত ১৫ দিন সময় দিয়া কথাটো সঁচানেকি ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA : ১৫ দিন নটিচ পোৱাৰ পিছত ট্ৰিবিউনেললৈ আবেদন কৰিব পাৰে। ট্ৰিবিউনেলত সেইবিলাক পোৱাৰ পিছত ট্ৰিবিউনেলে সেইবিলাক নিৰ্দ্দিষ্ট সময়ৰ ভিতৰত সিদ্ধান্ত দিব পাৰে।

Mr. SPEAKER: ট্ৰিবিউনেলৰ সিদ্ধান্তৰ পিচত যিটো নিৰ্দ্দিষ্ট সময় দিয়া হয় সেইটো যদি দুমাহৰ কম হয় তেনেহলে মানুহজনে চিভিল কৰ্টত নটিচ দিব নোৱাৰে ।

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: নোৱৰিব পাৰে

Dr. SURENDRA NATH DAS (Barpeta) এনেকুৱা কিছমান আইন..

(*Noise*)

Mr. SPEAKER: আপোনাৰ প্ৰশ্ন এই প্ৰশ্নৰ লগত খাপ নোখোৱা ।

Shri MOHIDHAR PEGU [(Majuli, Reserved for Scheduled Tribes)]: পাকিস্থানী সকলক বিদেশী বুলি প্ৰমাণ কৰি ৰাজ্যৰ বাহিৰ কৰি দিয়াৰ পিচত আকৌ লুকাই চুৰকৈ ঘূৰি আহি মোকৰ্দ্দমা কৰি ৰায় বিচৰা কথা অন্য কোনোবা দেশত আছে নেকি ?

(No reply)

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY: Therefore, is it correct, Sir, that the statement made repeatedly that one can go to the Court even after the Tribunal is a myth ?

Shri BISNURAM MEDHI (Hajo): Sir, I want to know something. My impression is that after the decision of the Tribunal the party is free to move a higher Court of Appeal and during the pending of the appeal, there will be enough time to serve a notice on the Government.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA: Sir, it is not the fact. The Tribunal is final. There is no appeal against the order of the Tribunal, but then there is Civil Court open for him.

Mr. SPEAKER: Under Art. 226 he can go to the High Court.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA: Yes, Sir, there is also the provision to go to the High Court under Art. 226 of the Constitution, what is generally done in these cases. We also do this, when we lose the case in the Tribunal, we immediately go to the High Court and file a writ petition and therefrom we get a stay order.

Mr. SPEAKER: You get also time to issue notice.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA: Sir, even after the expiry of the notice, we can start a Civil Suit. But, Sir, the entire procedure is so costly, laborious and cumbersome that so far the poorer section of the people is concerned, they cannot take advantage of this legal procedure, whereas the richer section can.

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: That argument should be applicable as a matter of fact only to litigations.

Shri MOINUL HAQUE CHOUDHURY: Sir, is it not corect that the Assam High Court gave a ruling that they have no jurisdiction in such cases ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA: I will have to see. So far I remember the High Court has at one time said that his is a matter which has to be decided by the Government.

Complaint of breach of privilege—Publication of the life-sketch of the Speaker in uncomplimentary manner

Mr. SPEAKER Enough supplementary. Order, Order. I have received a complaint from hon. Mr. Rothindra Nath Sen of breach of privilege. Under Rule 161, I allow him to move the motion.

Shri ROTHINDRA NATH SEN (Karimganj North): Mr. Speaker, Sir, under Rule 159 of Rules of Procedure and Conduct of Business in Assam Legislative Assembly, I beg to submit the following 'complaint' against the Chief Secretary, Government of Assam, Director, Information and Publicity, Government of Assam and other person or persons who, in course of investigation in the matter at issue, would be found responsible in laying out for publication the matter at issue.

Sir, on the 20th March, 1967, the honourable members of Assam Legislative Assembly amidst joy and jubilation elected hon. Shri Hareswar Goswami, M. L. A. to the high office of the 'Speaker' of this honourable House and thereafter the allied department of Government of Assam circulated a 'life-sketch' of the honourable Speaker to all Press representatives having their activities inside the Legislature and outside for publication. One such copy so circulated is enclosed herewith for your kind perusal. In this circulated 'life-sketch' of the honourable Speaker, *inter-alia,* it has been inserted in the nineteenth line that: "He was badly assaulted at Siliguri in connection with the language movement in 1961".

Sir, the said 'life-sketch' of the honourable Speaker inclusive of the impunged insertion underlined above has been published in several News Dailies inside and outside the State of Assam, a copy of Hindusthan Standard, Calcutta, dated 21st March, 1967 is enclosed herewith.

Sir, the impunged expression that the honourable Speaker was once assaulted at Siliguri not being a 'compliment' in any sense of decency and dignity, and in fact there being never any such assault in 1961, it has not only undermined the prestige of this House inside and outside the State but equally lowered the stature and image of the honourable Speaker. The 'life-sketch' at issue is appended below for your kind perusal.

"Born on the 7th February, 1918, Shri Goswami had his early education at Gauhati. He passed Matric from Kamrup Academy and graduated from the Cotton College, Gauhati in 1937 with Honours in Economics. After obtaining M. A. degree in Economics from the St. Catherine College, Cambridge in 1940 he became Barrister-at-Law from Honourable Society of Lincoln's Inn, London in 1939 and awarded Buchanan prize for standing first.

"He left Cotton Collegiate School in 1930 in protest against Cunningham Circular and joined in Kamrup Academy and was arrested and left out in 1930. He was an active member of the Congress from 1940, left Congress in 1948 along with other Congress socialist members and formed an independent Socialist Party. He rejoined Congress in 1964.

Shri Goswami was the Chairman of the P. S. P. in Assam for 12 years, Member of the National Executive of the P. S. P. for 16 years, President of several Trade Union Associations Including Railways, River Transport, Road Transport, Hind Majdoor Sabha besides being President of many Government Officers' Organisations like Ministerial Officers, Subordinate Engineers, Electric Engineers, etc. He took active part in India's independence movement, Quit India Movement and suffered imprisonment several times for taking part in Satyagraha and other such movement in 1940. He was also arrested and externed from Manipur for joining the movement for abolishing pass system in Manipur in 1947. He was badly assaulted at Siliguri in connection with the language movement in 1961.

"He is a lawyer of the Assam High Court and a member of the Assam Bar Council. He was also a lecturer in Bangabashi College, Calcutta and B. Borooah College at Gauhati for some time. Shri Goswami wrote 3 books namely "Soviet Russia", Natshibad Ba Naba Samrajyabad" and a drama "Rajsingha" besides a number of articles in Newspapers and journals.

"He was elected to the Assam Legislative Assembly in 1952 and was selected as the Leader of the Opposition Party but lost in 1962 election. During his tenure as an M. L. A. he was sometime the Chairman of the Public Accounts Committee and Estimates Committee. He has again been elected to the State Assembly in 1967 from Chaigaon Constituency."

Sir, in view of the seriousness of my complaint, I would submit that a breach of privilege of the members and the honourable Speaker of the House has been committed by this publication and therefore it demands deterrent action.

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi): Mr. Speaker, Sir, in support of the contention expressed by my esteemed friend Shri Sen, I want to make only a few observations. Sir, we and this House were very glad to have a personality like you as our Speaker and it is duty of the Government machinery to give a correct life-sketch about a person who is having a high and esteemed position not only in this august House but in the society as well. Sir, you have been elected by this august House as the Speaker and you are holding a high position. In giving a life-sketch a remark has been passed that the Speaker was assaulted at Siliguri. It mars all the qualifications that you are having. This has also lowered the prestige and high position that you hold. We have elected the Speaker duly considering all these qualifications, and, therefore, this particular sentence has lowered the dignity of this August House and the dignity of the Chair as well. Thererfore, considering all these aspects, it is proper to refer the matter to the Privileges Committee to take necessary action, because you know, Sir, the Chief Secretary is a very responsible officer and a man of high position and the Director of Information and Publicity also is a man of responsible position. So a man in such high position should know how to pay respect to the Speaker and to this august House. By publishing that particular line they brought a slur upon the prestige of the Chair and therefore, this is a fit case to refer to the Privileges Committee.

Mr. SPEAKER: It is really delicate for me to give any ruling on this matter. However, it is my duty, when the matter has come up before me, to do so. I don't consider that this matter requires intervention of the House. A life-sketch has to be given in full and here the life-sketch is up-to-date. It has given what is true and therefore, I do not consider that it is a slur on this House and it does not require any recommendation of House to refer the matter to the Privileges Committee........

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA (Barbhag): Is it true that you were assaulted in 1961 ?

Mr. SPEAKER: That is wrong.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA: Is it true that there was any language movement in 1961 ?

Mr. SPEAKER: That is wrong.

Calling Attention to a matter of urgent public Importance— "2 Powai Leaders kidnapped and killed by Mizo rebels"

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi): Mr. Speaker, Sir, under Rule 54, Rules of Procedure and Conduct of Business in Assam Legislative Assembly, I like to call the attention of the Hon'ble Chief Minister to a matter of urgent public importance and of recent occurrence, *i. e.*, the news-item published in the *Assam Tribune*, dated the 13th March under the caption of "2 Powai leaders kidnapped and killed by Mizo rebels."

Sir, the news-item published in the *Assam Tribune*, dated the 13th March, 1967 under the caption of "2 Powai leaders kidnapped and killed by Mizo rebels" wherein it is stated that Shri B. Kappungh, President of the Ruling Chins, National Front of the Powai-Lakher Regional Council area in Mizo District was kidnapped from his house at Lawngtlai village in Lungleh Subdivision on March 3rd 1967 and was killed on the same night by the Mizo National Front rebels, one former hostile Captain Harngungh was also killed in the same manner by Mizo National Front rebels. This is a matter of urgent public importance from the law and order point of view and of recent occurrence.

In this connection, Sir, I have already referred to the Government statement saying that the law and order situation in the Mizo Hills was improving. I want to pose a question to the hon. Chief Minister ; is this a sign of improvement in the law and order situation in the Mizo Hills ? If it is so, as he stated yesterday, then I want to have a clear picture and about the actual situation of law and order in the Mizo Hills. With that view I call the attention of the Chief Minister.

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister) Mr. Speaker, Sir, the full statement on the Mizo Hills situation would be submitted to this House before it adjourns for this term. Now whatever information I have with regard to this particular incident I am reading it out.

On the 3rd March at about 9 p. m., Kapchunga, President Chin National Front, Lawngtlai, and Hrangvunga, M. N. F., Captain of the same village who had earlier surrendered were shot dead by the M. N. F., hostiles at Chawnhu where the M. N. F. hostiles were camping.

The C. E. M. of the Powai-Lakher Reginal Council had met the Commissioner for Mizo and Cachar at Silchar after this incident and reported that he had last year given a list of important persons of his region who were required to be given special protection. The name of the President of the Chin National Front who was killed was also said to have been included in the list. A security post was located in the place but because of limited resources it is not possible to provide armed guard for individual security.

The security posts are located within the perimeter of the village but they select a vantage position wherefrom better watch against hostiles is possible.

In the light of his discussion with the C. E. M. and others the Commissioner is preparing a scheme to ensure better security to the people of this region. The question of opening some more administrative centres is also under examination.

Shri DULAL CHANDRA BARUA : Sir, may I know from the Hon'ble Chief Minister whether any security or Police posts are there in the Powai-Lakher region ? If so, what is the number of such post? And if there are such posts how these incidents could have occurred in that particular area in the very nose of such security personnel ?

***Shri BIMALA PRASAD CHALIHA** : There is a Security Post at Lawngtlai where the incident took place. But these are cases of sniping only. This gentleman was killed while sniping was going on in some areas in spite of the Security Post at Lawngtlai.

***Shri STANLEY D. D. NICHOLS-ROY (Cherrapunjee, Reserved for Scheduled Tribes)** : Sir, the hon'ble member has called the attention of the Government to the fact whether there had been kidnapping and killing of two Powai leaders. But the Hon'ble Chief Minister said that it was a case of sniping. We want to know whether it is a case of kidnapping or killing ?

***Shri BIMALA PRASAD CHALIHA** : Whatever information is required, it can be given later on.

***Shri DULAL CHANDRA BARUA**: Sir, at the time of giving notice it was held that two Powai leaders were kidnapped and killed. But the Chief Minister has said that it was a case of sniping. That is why my friend Shri Stanely D. D. Nichols-Roy wanted to know whether it is a case of kidnapping or killing ?

***Shri BIMALA PRASAD CHALIHA** : Sir, so far the report that has reached us, there is no mention of kidnapping.

---

*Speech not corrected.

Mr. SPEAKER: Item No. 3—Shri Dulal ChandraBarua.

Resolution—Shifting of the State Capital within six months from Shillong to a Central place in the plains of Assam Valley

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi): Mr. Speaker, Sir. I would like to move my resolution in respect of shifting of the State Capital within six months from Shillong to a central place in the plains of Assam Valley by considering the economic, administrative and other allied essential reasons. Sir, while moving my resolution for shifting of the State Capital from Shillong to a central place in the plains district of Assam, I would like to emphasise that from all angles, *i. e.*, administrative, economic, strategic and security, there is an urgency of shifting the capital from Shillong to a central place in the plains of Assam Valley immediately. Sir, circumstances warranted this hill area as being suitable for having the Capital of Assam during the British rule for their own convenience. Prior to the transfer of the district of Sylhet to East Pakistan, Shillong was more or less the central place of Assam Valley on one side and Surma Valley on the other side of this Hill. It was selected during the British rule as they considered Shillong as a suitable place for their colonial management of the administration. But after partition circumstances have been changed completely. At the time of the British rule, they were mainly concerned with maintenance of law and order of the country. They did not bother for the economic upliftment of the people and development of the State. They exploited the people and tried to push them back. They have broken the economic and moral backbone of the people. But after achieving our Independence, we are to consider various aspects of the matters—economic, political, social, etc. Sir, from the communication point of view, there is only one motorable road link from Gauhati to Shillong. Except that road there is no air communication, there is no rail communication to this State Capital. From security point of view and from other points of view also, there should be easy communications to the State Capital from different parts of the State. But, Sir, it is very easy to go to Calcutta, but it is not so easy to come to Shillong from a remotest part of the State. Sir, on various occasions various people have to come to the Capital to ventilate their grievances and just to get them redressed by entailing huge expenditure. Therefore, considering all these aspects the capital should be shifted from Shillong to a central place in the Assam Valley.

Sir, in a democratic set-up, the Government is of the people, for the people and by the people. So, the seat of the Administration should be placed in a central place so that people can feel that it is their Government and at the same time Government will able to come in close touch with the people for which various developmental programmes are taken up. Sir, you know that during the session period of this Assembly, how difficult it is to accommodate our common people and our guests here in the Capital. Sir, if our common people cannot get opportunity to stay here to get their grievances redresed for what purposes should we keep our Capital here ? If the Government is for the people and if the people cannot come in contact with the officers, what is the necessity of having the Capital here ? Another point is that people-our common people cannot afford to come a long distance from the nook and corner of the State to this Capital to get their grievances redressed. If the capital is shifted to a suitable place in the plains area, they can be relieved at least to save some extent of their hard-earned money.

Sir, generally we see that the Ministers like to stay here in Shillong, and only at the time of election they are going down to plains areas to show their red faces to their villagers. Therefore, Sir, we should consider all these aspects to keep the psychological impetus between the administrators and administration-makers. Sir, we are always crying for a socialistic pattern of society. By keeping the capital here can we make that socialistic pattern of society here ? Efficiency of the administration for which we are driving at has been completely lost. What do we find at the time of Assembly ? All officers are present at that time but as soon as the Session is over, you will find officers are not here. If a poor man comes here on some urgent matters, he has to stay here for weeks together to meet the officer concerned, and to get his grievances redressed. Sir, yesterday, the honourable Finance Minister has given us a rosy picture of developmental activities in the sphere of education, road communication, electricity and the like. Sir, my question was : are our common people getting the benefits ? Of course, I did not get any categorical reply to this point. My point is for successful implementation of the programmes taken up by the Government public participation and co-operation is essential.

Sir, the present administrative machinery and the officers do not feel the sufferings of the people, the flood-affected people, people who are facing disease and who are not in a position to have even pure drinking water in the villages. What they will understand ? There is a big gap. Psychological between the administration and the administration-maker. When the people from the plains come here and find that the Ministers are living in luxury and their sons and daughters have been sent to St. Edmund's School or College then automatically they develop some ill-fillings and a psychological vacuum develops between the administration and the administered. The pomp and grandeur of this hill town coupled with high standard of living make the officers luxurious, and they are not in a position to understand the difficulty of the plains people. The Officers have got a big club here and all sorts of amenities for their enjoyment in a Nawabi atmosphere. How can they realise the sufferings of the common people ? If the Government wants to have proper participation of the people and if they want to implement these plans and programmes successfully then I do not find any reason why the capital should be here. There is another aspect, the economic aspect, which needs serious consideration. The other day the hon. Member from P. S. P. Shri Lakhyadhar Choudhury pointed out the cost that we are to incur only in respect of Travelling Allowance of the officers. According to my calculation the expenditure incurred on Travelling Allowance of Officers, Ministers with their tails and the Assembly Members on Shillong-Gauhati route alone would be of the order of Rs.37 lakhs. So, this is a huge expenditure. Another thing is that the Officers cannot concentrate in the field for successful implementation of the programmes from the top of the hills. For a small instruction the District Officers are to communicate to the Secretaries here at Shillong, and naturally delay occurs. I have already said that there is red-tapism and delay in the Secretariat and it is increasing day by day instead of decreasing. On the top of that there is a huge expenditure on account of Trunk Call bills, telephones bills. The Ministers also are not posted with the latest information. Yesterday when I asked certain question in connection with item No. 5, the Minister was misguided and they could not give a clear idea about what is going on in the districts. Sir, here there is a top-heavy administration and the officer are not in a position to understand the difficulty of the people and are

not in a position to make the people understand that their participation and initiative is necessary for the successful implementation of the schemes and programmes, and it is for this reason that our industrial development and agricultural development has been hampered. Sir, yesterday our Finance Minister gave us some statistical figures, but we are not interested in the theoretical figures; we are interested in practical work. I would request our Chief Minister and other Ministers to consider this particular aspect to see why we are lagging behind in respect of our development. At present there is practically no control over the activities of the subordinate officers and there is no check in the district administration. They are doing whatever they like and the I. A. S, Officers are also doing whatever they like here in the State capital. At present there is no link between the people and the Government, and the officers do not care about it because they are living in a beautiful atmosphere. There should be a link between the people and the Ministers and the people and the administration. Therefore, it is the duty of all the Ministers to supervise the work properly. So, unless the capital is shifted, it will not be possible to have such a link.

Apart from that we are to consider another aspect also. Besides giving Travelling Allowance to the Ministers, Officers and the Members, we are to give the employees Compensatory Allowance and Hill Allowance, etc. This also amounts to a huge amount. Apart from economic consideration, there is also the question of convenience. Sir, to have an efficient administration we must have a contented set of employees. On several occasions we made certain suggestions for the improvement of low-paid Government servant but we do not know whether the Chief Minister paid any heed to them. So, Sir, once I was a petty clerk here in the Agricultural Directorate. I know the condition of the Third Grade and Fourth Grade employees. Sir, I come from the down-trodden class, the cultivator class and at the same time I was also a petty employee here. Therefore, I know the pulse of the people and also that of the employees very well. It will not be any exaggeration to say that I know their mind more than the Chief Minister or other Ministers. Unless you are in a position to give the adequate facilities and facilities for the education of their children, you cannot have a satisfied set of employees and therefore you cannot have an efficient administrative machinery. Sir, apart from that Government have not been able to give the employees proper accommodation. There is a cry from the Grade III and Grade IV employees for proper housing accommodation, and when I was the General Secretary of the Shillong Ministerial Officers' Association, the Chief Minister assured that there would be housing accommodation for these employees but nothing has so far been done in spite of such assurance.

Apart from that these poorly paid employees drawing salaries ranging from Rs.150 to say Rs.200 or so have got to maintain their families. They have to hire houses for the purpose at exorbitant rents. As you know, Sir, accommodation problem in Shillong is progressively assuming an acute proportion. Even a ramshackle accommodation of say two or three small rooms cannot be had at a monthly rental of less than Rs.100 or 150, sometimes even more than that. Because of this prohibitive rate of house-rents many of the poorly paid employees cannot keep their families with them and as such they have to keep them either at home or in a hired house somewhere in the plains. This again involves money as it can be well imagined how expensive it becomes to maintain two establishments for the poor

people. Therefore, in order to have a contended band of Government servants also we should shift the capital from Shillong. Apart from that they have the question of education of their children. Price of food-stuff is daily on the increase. Government have not been able to provide them with the essential food-stuff at reasonable price. In order to get supply of their essential rations even they have got to stand on queues for hours and hours : a deplorable state of things which I think, Sir, we all witnessed last year. This state of thing is still continuing. In a state of things like this how can it be expected of them to attend to their office work conscientiously and honestly? Price of all essential commodities here is much higher than, I should say, at any other place in the plains. Sir, supply link to this capital town is only through this Shillong-Gauhati road. Very often supplies do not reach the destination at proper time for which many of the low-paid employees have to pass their days, on occasions, in starvation or in semi-starved condition; therefore, Sir, by considering all these aspects, I think it is the time that our Government should take an immediate decision for shifting of the capital to a centrally situated place. Another point that has to be taken into consideration in this connection is the question of strategic importance of Shillong. Sir this State is facing dangers at the moment from all sides, from Pakistan on' the one side and from China on the other. This capital town is only a few miles from the Pakistant border. From the security point of view the capital should be well protected from all sides. In 1965, Sir, you will remember how this Dam at Barapani was threatened by enemies. So the present site of the capital is in danger from the security point of view also. In other States, Sir, the capital is invariably well served by various links of communications, by roads, by rail and air, but this capital of Assam, apart from the road link and that too by a single road other forms of communicational facilities are singularly lacking. Therefore, from these two aspects also, from the point of view of security and communication, Sir, the decision to shift the capital from Shillong should have been taken, in my opinion, a long time ago. I think this decision to shift the capital ought to have been taken immediately after the partition. I do not know why this Government of the party in power have so far been treading on the foot-steps of their bureaucratic British masters whose only object was to dominate over the people. But now, Sir, when the Government is of the people they are supposed to look to the interests of the people and the country. Another aspect involved in this question of shifting of the capital is the psychological aspect. I have already dealt with that aspect of the matter and now I only want to add one more point, and that is that Government should always be willing to face criticism and meet them in the best possible manner. We should not be afraid of criticism. But here, Sir, nobody knows what the Government is doing. If they are doing good things, people do not know about it and if they are doing something bad, that too is not known to the people. The fact that the capital of Assam even on this 20th year of India's attainment of freedom is at Shillong amply testifies to the charge that this Government is developing an escapist mentality, to avoid public criticism this Government is keeping the capital here deliberately. But when there is a popular Government running the administration, it must be responsive to the popular demand. Therefore my suggestion is that the capital should be shifted to a convenient place in the plains, such as Jagiroad or Lumding which will be nearer Cachar district so that it may be a link between the two valleys. These are the two places which strike my mind. A question may be raised that this shifting

of the capital involves a huge expenditure. Yes, it is true that the initial cost will be quite considerable but, Sir, this will ultimately more than off-set the huge expenditure at present incurred year after year in the shape of Travelling Allowance by officers and Ministers. Government of India must also contribute substantially towards meeting this cost when they have met the cost of capital shifting in other places such as Chandigar and Bhubaneswar. If they are agreeable to pay for other places, then why not for Assam ? We should therefore put up the matter before the Government of India and stongly represent to them the urgent necessity of shifting the capital to a centrally situated place with a view to make the administration more effective, to bring it more to the touch of the people, to make it more responsive to the people's demand and to relieve it from the tentacles of bureaucratic red-tapism.

Shri CHATRASING TERON (Minister, T. A. D. etc.,): On a point of clarification, Sir, just now the hon. Member has stated that the capital should be shifted to the plains to make it less bureaucratic. Does the hon. Member thereby mean to say that the people of K. & J. Hills where the capital is now situated are all bureuacrats ?

Shri DULAL CHANDRA BARUA: What I mean to say is that the Government machinery located as it is far away from the touch of the vast bulk of the people cannot be an effective machinery of administration, and the officers manning the machinery sitting here are developing a bureaucratic mentality. The hon Minister perhaps having been here for some time has already developed a soft corner for bureaucracy.

Now, Sir, in view of all these facts, is is high time that a decision should be arrived at to-day about my resolution for shifting the capital from here. I hope all the hon. Membeis of both sides of the House by considering all these aspects will be pleased to support my resolution. With these observations, Sir, I move my resolution.

Mr, SPEAKER : The Resolution moved is ; This Assembly recommends to the Government of Assam for the shifting of the State Capital within six months from Shillong to a central place in the plains of the Assam Valley by considering the economic, administrative and other allied essential reasons.

***Shri HIRALAL PATWARY (Panery)** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয় ; মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল বৰুৱাই আজি এই সদনত যিটো প্ৰস্তাৱ ডাঙি ধৰিছে, মই ভাবো সেইটো সময়োপযোগী হৈছে । এনে এটা সময় আছিল, যি সময়ত ছিলঙত অসমৰ ৰাজধানীৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুভৱ কৰিছিল । তাৰ লগতে বৃটিছ শাসক সকলেও ইয়াত ৰাজধানী পতাটোৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুভৱ কৰিছিল । কিন্তু আজি এই গণতন্ত্ৰৰ যুগত বিশেষকৈ দেশ বিভাজনৰ পিচত এই ৰাজধানী ছিলঙত থকাৰ পৰা আমাৰ অকল শাসনক্ষেত্ৰতে নহয়, সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰতো অবনতি ঘটিছে । বৰ্ত্তমান শান্তি শৃঙ্খলাৰ ফালৰ পৰাও ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাৰ প্ৰয়োজন হৈ পৰিছে । যদি এই চৰকাৰে ২০ বছৰ আগতে এই ৰাজধানী গুৱাহাটী বা মঙ্গলদৈত নাইবা বিশেষকৈ ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ উত্তৰ পাৰে পতাৰ দিহা কৰিলেহেঁতেন তেন্তে পাহাৰ আৰু ভৈয়াম অঞ্চলৰ জনসাধাৰণৰ মাজত বৰ্ত্তমানৰ হোৱা অপ্ৰীতিকৰ ভাৱ নহ'লহেঁতেন । আজি পাহাৰী ভাইসকলে ভাবে যে ভৈয়ামৰ লোকসকলে আহি আমাক শাসণ কৰিছে । এতিয়া পাহাৰ ভৈয়াম সকলোতে অশান্তিৰ স্থষ্টি কৰিছে—কিন্তু ৰাজধানী আগতে ইয়াৰ পৰা উঠাই নিলে পাহাৰ অঞ্চলে আজি হয়তো

---

*Speech not crrected.

ভাবিলেহেঁতেন যে ভৈয়ামৰ লোকসকলে আমাক সেৱা কৰিছে । আজি এই যোৱা ২০ বছৰৰ কুশাসনৰ ফলত আমাৰ জনসাধাৰণৰ এনে মনোভাৱ সৃষ্টি হৈছে । পাহাৰী ভাই সকলে ভাবে যে ভৈয়ামৰ পৰা আহি আমাক Exploit কৰিছে । এনেকৈ আজি ২০ বছৰে পাহাৰ আৰু ভৈয়ামৰ বিভেদৰ সৃষ্টি হৈছে । এইটো কংগ্ৰেছ চৰকাৰৰ অদূৰ দৰ্শীতাৰ কাৰণে হৈছে । যি শাসক সকলৰ অন্ততঃ এটা Generation লৈ কি ঘটিব তাৰ কোনো ধাৰণা নাই—তেনে শাসকে জনসাধাৰণক কি ধাৰণা বা নিৰাপত্তা দিব ?

অলপ আগতে আমাৰ মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে কৈছে যে তেখেতে গৰ্দ্দনীয়া পাচপোটৰ কথা আজিলৈ শুনা নাই । কিন্তু এই কথা জনসাধাৰণৰ সকলোৱে জানে । তেখেতে নজনাটো বৰ আচৰিত । শ্ৰীত্ৰিপাঠী ডাঙৰীয়াই কৈছে যে অসমত এতিয়াও একলাখ ২০ হাজাৰ পাকিস্থানী সোমাই আছে—আমাৰ চৰকাৰী যন্ত্ৰৰ শিথিলতাৰ কাৰণে যি সকলক ফিৰাই পঠিয়াইছিল সেইসকল যে অকল ঘূৰি আহিছে তেনে নহয়, তেওঁলোকৰ লগত আৰু দগুণ লৈহে আহিছে । আমি বিচাৰো যে হিন্দু মুচলমান ট্ৰাইবেল অনাট্ৰাইবেল সকলোৱে মিলাপ্ৰীতি ভাৱে সহযোগ কৰি এই পাকিস্থানী সকলক বহিস্কাৰ কৰিব লাগে । সকলোৰে মাজত মিলাপ্ৰীতিৰ ভাব এটা আমি বিচাৰো । আমি বিচাৰো যে আমাৰ ৰাজধানীখন এনে এখন ঠাইত হব লাগে যে সকলোৱে সেই ঠাই সুগম হয় । ইয়াত আমাৰ কংগ্ৰেছী সদস্য সকলে ভিতৰত এই প্ৰস্তাৱটোৰ বিৰোধীতা কৰিলেও, বাহিৰত তেখেত সকলেও এই প্ৰস্তাৱ সমৰ্থন কৰে । গতিকে সৰ্ব্বসন্মতিক্ৰমে এনে ঠাইত ৰাজধানী হোৱা দৰকাৰ যাতে পাহাৰ, ভৈয়াম আৰু চাহ শ্ৰমিক আদি সকলোৱে আমাৰ গণতন্ত্ৰৰ ভাবধাৰা অনুভৱ কৰিব পাৰে । আজি আমি জনসাধাৰণৰ দ্বাৰা নিৰ্ব্বাচিত হৈ মন্ত্ৰী M.L.A. আদি হৈ গণতান্ত্ৰিক ভিত্তিত শাসন কৰিবলৈ ওলাইছো । ই জনসাধাৰণৰ চৰকাৰ । গতিকে এই শাসন যন্ত্ৰটোৰ লগত জনসাধাৰণৰ অতি গুৰুত্বৰ সম্বন্ধ । সেই সমন্ধ নিকট কৰিবলৈকো ৰাজধানীখন সকলোৰে মাজত প্ৰতিষ্টিত কৰা দৰকাৰ ।

আমি ইয়াত কিবা কথা কলে সদস্যসকলে হাঁহে—এইটো হঁহা কথা নহয় । কিন্তু ৰাজধানীখন স্থানান্তৰিত কৰাটো এটা যুক্তিসঙ্গত কথা । ইয়াত হাঁহিলে আমাৰ উপকাৰ নহব । আমি সকলোৱে জানো যে ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰিলে আমাৰ দাঁতি কাষৰত থকা সৰু সৰু ৰাজ্যবোৰো অসমৰ লগত চামিল হোৱাত সুবিধা হব । বৰ্ত্তমানে We must think of a greater Assam, with only one administrative unit, এই কুশাসনে নগা সকলক পৃথক কৰিলে । কোনো দেশত যোগ্য চৰকাৰ হলে দেশখন একগোট হয়—আকবৰৰ দিনত ভাৰতখন একেলগ হৈছিল । এসময়ত ব্ৰহ্ম দেশ, সিংহল আদি সকলো ভাৰতবৰ্ষৰ লগত চামিল আছিল । কিন্তু আজি সকলো বিভাজন হৈছে । আজি তেওঁলোকে আমাৰ বিদ্ৰোহ আচৰণ কৰে । আজি তাৰ কাৰণে দায়ী ভাৰত চৰকাৰ আৰু অসম চৰকাৰ । এটা আদৰ্শৰ ভিত্তিত শাসন কৰিলে দেশৰ ছবি পৰিবৰ্ত্তন হ'লহেঁতেন—আৰু জনসাধাৰণৰ পৰা চৰকাৰ পৃথক হৈ নগ'ল হেঁতেন । ই বৰ দুখৰ কথা । আজি ইংলণ্ডই হওক বা আমেৰিকাই হওক, সকলো এটা নীতিৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি চলিছে । আগতে ভাৰতৰ আদৰ্শ শীৰ্ষস্থানীয় আছিল—কিন্তু আজি সেই আদৰ্শ মাত্ৰ নামত । ই মানৱ ধৰ্ম্মৰ ওপৰত প্ৰতিষ্টিত আদৰ্শ—কিন্তু আজি জনসাধাৰণ এপিনে, চৰকাৰ অন্যপিনে ; কাৰো লগত কাৰো যোগাযোগ নাই । চৰকাৰ পক্ষই ভাবে যে আমি তেখেত সকলক সমালোচনাহে কৰো । গণতান্ত্ৰিক আদৰ্শৰে আজি ভাৰতে গোটেই পৃথিবীক অনুপ্ৰাণিত কৰিছে । আজি ভাৰতবৰ্ষ গোটেই পৃথিবীৰ কাৰণে আদৰ্শ স্বৰূপ হৈ পৰিছে । কিন্তু আমাৰ চৰকাৰে জনসাধাৰণৰ ফালে চাইছেনে বা জনসাধাৰণৰ সুবিধাৰ কাৰণে চিন্তা কৰিছেনে ? ১৯৪৭ চনৰে পৰা আজিলৈকে চৰকাৰে ৰাইজৰ সুবিধাৰ বাবে যে ৰাজধানী খন ৰাইজৰ মাজত হব লাগে সেই কথা অনুভৱ কৰা নাই । সেইকাৰণে চৰকাৰে চিন্তা কৰা উচিত যে ৰাজধানী খন কোনো এক মধ্য ঠাইলৈ নিব লাগে । মোৰ বোধেৰে ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ সিফালে হলেই ভাল হয় । ইয়াকে কৈ মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল বৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিছো ।

***Dr. BHUPEN HAZARIKA [Naoboicha (Reserved for Scheduled Castes)] :** অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় সদস্য শ্ৰীবৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱৰ সমৰ্থনত মই কেইটিমান কথা দাঙি ধৰিব খুজিছো। সাম্ৰাজ্যবাদী বৃটিছে জনসাধাৰণক শোষণ কৰিবলৈকে ৰাজধানী সমূহ ৰাইজে ঢুকি নোপোৱাকৈ ৰাখিছিল। ভূস্বৰ্গ পাতিছিল শাসক সকলৰ ঠাইবোৰ আৰু ৰাইজৰ গাওঁ-ভুঁই ৰাখিছিল গৰু-বন্ধা গোহালী স্বৰূপকৈ। শ্বিলং অসমৰ সংখ্যাগৰিষ্ঠ ৰাইজৰ পৰা বহু নিলগত। খেতিয়ক, বনুৱা আৰু নিম্ন মধ্যবিত্ত ৰাইজে ইয়াত ১০০ টকাৰ ঋণ বিচাৰি ১৫০ টকা খৰচ কৰিও বঙা-ফিটাৰ মেৰপাকত সোমাই লটিঘটি হয়, কাম নহয়। অসমৰ বাহিৰৰ পৰা অনা সৰ্বজান্তা চেক্ৰেটেৰী সমূহৰ উন্নাসিক ব্যৱহাৰ আৰু মন্ত্ৰী সকলৰ বাসস্থানৰ আভিজাত্যৰ মাজত সাধাৰণ ৰাইজ ইয়াত হেৰাই যায়। এই কথা গণতন্ত্ৰ বিৰোধী। গণতন্ত্ৰত ৰাইজে চৰকাৰক লগ ধৰাটো ব্যয় বহুল হব নেপায়।

আজি বহু বছৰৰ পৰা অসমৰ ৰাইজে শ্বিলং চহৰৰ পৰা ৰাজধানী ভৈয়ামৰ ভাল ঠাই এডোখৰলৈ, বিশেষকৈ গুৱাহাটীলৈ নমাই নিবলৈ কৰা অনুৰোধক কংগ্ৰেছ চৰকাৰে ইমান দিনে অৱজ্ঞা কৰি আহিছে। সেই অনুৰোধ আজি দাবীত পৰিণত হৈছে। কিয়? যুক্তিসঙ্গত কাৰণ বহুতো আছে—তাৰে কেইটিমান উল্লেখ কৰো। যোৱা কেই বছৰ মানৰ পৰা এই চহৰত শান্তি ভঙ্গ কৰা বহুতো ঘটনা হৈ গৈছে—নানা ৰাজনৈতিক কাৰণত। ধৰক, কেইদিনমান আগতে জনৈক যুৱকৰ মৃত্যুৰ পৰা উদ্ভৱ হোৱা এটি পৰিস্থিতিৰ বাবে আবেলি ৪ বজাৰ পিচতে চিটি বাচ নোহোৱা হ'ল। কৰ্ম্মচাৰী সকলৰ, B. T. ছাত্ৰ, M. A. ছাত্ৰ, বিশেষকৈ নিশাৰ প্ৰতিষ্ঠানত অধ্যয়ন কৰা ছাত্ৰৰ জীৱনৰ নিৰাপত্তা নোহোৱা হ'ল। কথাই প্ৰতি শ্বিলঙৰ দৈনন্দিন জীৱন অশান্ত হোৱাটো বা অস্বাভাৱিক হোৱাটো প্ৰায় স্বাভাৱিক হৈ পৰিছে। তদুপৰি শ্বিলঙত ৰাজধানী থকাত সকলো বিভাগৰ চৰকাৰী কৰ্ম্মী সকলক Shillong Compensatory Allowance দিব লগা হয়; ২ কোটিৰো অধিক টকা। উচ্চ কৰ্ম্মচাৰী সকলে শ্বিলঙলৈ প্ৰথম শ্ৰেণীৰ ভ্ৰমণৰ বাবে পায় ২৯.৭০ পয়চাকৈ। বিধান সভাৰ সদস্য সকলে ভৈয়ামত পায় দিনে ১০.৫০ পয়চা আৰু শ্বিলঙত পায় ২২.৫০ পয়চাকৈ। আজিকালি লগোৱা এটি অশোভনীয় passenger tax লৈ ডিব্ৰুগড়ৰ পৰা শ্বিলঙলৈ বাচৰ ভাড়া হয়গৈ ২২ টকাৰ পৰা বাঢ়ি প্ৰায় ৩২ টকা। ১৯৬৪-৬৫ চনত শ্বিলঙৰ পৰা অহা-যোৱা কৰোতে পৰিছে, মুখ্যমন্ত্ৰীৰ বাবে ১২ হেজাৰ টকা, মন্ত্ৰী সকলৰ বাবে একলাখ আঠ হেজাৰ টকা, ৰাজ্যিক মন্ত্ৰীৰ বাবে ত্ৰিশ হেজাৰ ছশ টকা আৰু উপ মন্ত্ৰীৰ বাবে চৌত্ৰিশ হেজাৰ টকা পৰিছে, মুঠ একলাখ চৌৰশী হেজাৰ আঁঠশ টকা পৰিছে।

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister) : ১২ হেজাৰ টকা অকল শ্বিলঙ-গুৱাহাটীৰ বাবেই নহয়। তাৰ ভিতৰত অসমৰ বাহিৰলৈ, যেনে—কলিকতা, দিল্লী আদিটো যোৱা খৰচো আছে।

Dr. BHUPEN HAZARIKA : সেইটো হয়। চৰকাৰী কৰ্ম্মচাৰী সকলৰ Allowance হয়—তিনি লাখ তিৰাশী হেজাৰ চাৰিশ পঁয়সত্তৰ টকা। এনে নানা ধৰণৰ খৰচৰ পৰা এটি অংশ ৰাহি হব ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ নমাই নিলে। যদি গুৱাহাটীৰ ওচৰত হয় বৰ্ত্তমান গুৱাহাটী মহানগৰীৰ Conjestion কমিব; মাটিৰ দাম নেবাঢ়িব। আৰু চণ্ডীগড়ৰ আদৰ্শত এখন নতুন চহৰ নিৰ্মাণ কৰিব। চণ্ডীগড়ৰ পাৰিব সৌন্দৰ্য্য উপভোগ কৰিবলৈ যিদৰে দেশৰ ভিতৰ আৰু বাহিৰৰ ভ্ৰমণকাৰী আহে সেইদৰে চৰকাৰৰ এটা আয়ৰ পথ মুকলি হব। এতিয়া আমি ভ্ৰমণকাৰী সকলক কাঁজিৰঙা, মানস আদি বন্যকানন বোৰহে দেখুৱাওঁ আৰু কেইটামান হোটেল দেখুৱাওঁ।

সমাজবাদী সমাজৰ নীতি মতেও ৰাজধানীখন ৰাইজৰ মাজত হব লাগে। গতিকে ৰাজধানী স্থানান্তৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰি বক্তব্যৰ সামৰণি মাৰিলো।

---

*Speech is not corrected

Shri BHUBANESWAR BARMAN (Patacharkuchi): অধ্যক্ষ মহোদয়, ৰাজধানী সংক্ৰান্তত শ্ৰীবৰুৱা দেৱে যি প্ৰস্তাৱ আগ বঢ়াইছে তাক সমৰ্থন কৰি মই লগতে কেই আষাৰমান কব খুজিছো। সমাজবাদী সমাজ ব্যৱস্থাত শাসক আৰু শাসিতৰ মাজৰ সম্বন্ধটো মধুৰ হব লাগে। এই সম্বন্ধ মধুৰ নহলে সমাজবাদী সমাজ গঠণ কৰিব নোৱাৰে। আনহাতে ব্যয় সঙ্কোচৰ কথাও চলি আছে। এনে অৱস্থাত ৰাজধানী স্থানান্তৰৰ কথা আহে। (এই সময়ত চেয়াৰমেন, শ্ৰীঅৱলাকান্ত গোস্বামী দেৱে অধ্যক্ষৰ আসন গ্ৰহণ কৰে) এই ৰাজধানী গুৱাহাটীত পাতিলে বহুত অপব্যয় কমি যাব। পাহাৰত খৰচৰ মাত্ৰা বহুত বেচি আৰু অপব্যয়ৰ মাত্ৰাও বেচি। এনে অৱস্থাত ভৈয়ামত ৰাজধানী পতা আৱশ্যক। আজি সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ এটা কাম কৰিবলৈ হলে ছিলঙত বা চৰকাৰৰ লগত সম্বন্ধ থকা মানুহ নেথাকিলে অনেক আবেদন নিবেদন কৰিও কাম আদায় কৰিব নোৱাৰে। সেই বাবেও ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰা বৰ আৱশ্যক।

জনসাধাৰণৰ পৰা ৰাজধানী ইমান নিলগত থকাত অধিকাংশ জনসাধাৰণে অনেক অসুবিধা ভোগ কৰি থাকিব লগাত পৰিছে। বানপানী ইত্যাদি ধৰণৰ দুৰ্যোগৰ সময়ত সাহায্য পাবলৈ হলে ছিলঙৰ পৰা অনুমতি নাপালে টকা নাপায়।

শিক্ষা, জনস্বাস্থ্য, কৃষি, সমবায়, ফৰেষ্ট, ইত্যাদি যিবোৰ বিভাগৰ জনসাধাৰণৰ লগত নিবিড় সম্বন্ধ আছে সেইবিলাক অতি সোনকালে অৰ্থাৎ ৬ মাহৰ ভিতৰতে ইয়াৰ পৰা ভৈয়ামলৈ লৈ গলে জনসাধাৰণে বুজিব পাৰিব যে চৰকাৰ আমাৰ ওচৰ চাপি আহিছে। সেই কাৰণে মই সদনৰ সকলো সদস্যকে অনুৰোধ কৰিছো যে পাহাৰ ভৈয়ামৰ লগত মিলা-প্ৰীতি ৰাখিবলৈ হলে সোনকালে ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ যেন নিয়াৰ কথা চিন্তা কৰে ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰা কথাৰ লগত পাহাৰ ভৈয়ামৰ মিলা প্ৰীতি বা সম্পতিৰ 'কোনে সম্বন্ধ নাই। ভাষা সংস্কৃতি আদিৰ যোগেদিহে এই সম্বন্ধ ৰাখিব পৰা যায়– ৰাজনৈতিক সম্বন্ধৰ দ্বাৰা নহয়। ৰাজনৈতিক বিভেদ যিটো সৃষ্টি হৈছে সেইটো আতৰি যাব যদিহে ৰাজধানী ইয়াৰ পৰা আতৰাই নিয়া হয়। গতিকে মই আগতে উল্লেখ কৰি অহা কাৰণসমূহৰ কাৰণে বা যুক্তি অনুসাৰে অতি সোনকালে অসমৰ ৰাজধানী গুৱাহাটীলৈ নিয়া উচিত। ইয়াকে কৈ মই প্ৰস্তাৱটোৰ সমৰ্থন জনালো।

(**Mr. SPEAKER:** in the Chair)

Shri PRABHAT NARAYAN CHOUDHURY (Nalbari East): Sir, may I know whether the member is speaking for an amendment or he is speaking in support of the resolution? (Shri Dulal Chandra Barua: In support of resolution)

***Shri SURENDRA NATH DAS [Barama (Reserved for Scheduled Tribes)]:** মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আজি সদনত বিৰোধী দলৰ সদস্য শ্ৰীদুলাল বৰুৱা ডাঙৰীয়াই ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কে যিটো প্ৰস্তাৱ দাঙি ধৰিছে তাত মই একমত হব নোৱাৰিলো। কিয়নো আজি অসমৰ ৰাজধানী স্থানান্তৰ বিষয়ক প্ৰস্তাৱ দিয়াৰ পৰা পাহাৰীয়া ভাইসকলৰ মনত বিৰূপ মনোভাৱ গভীৰ হৈ পৰিব পাৰে। বৰ্ত্তমান আমাৰ ৰাজ্য খনৰ বিভিন্ন গভীৰ সমস্যা বোৰলৈ চাই এই প্ৰস্তাৱ সময়োপযোগী হোৱা নাই। তদুপৰি ৰাজধানীৰ স্থান স্থিৰ কৰা বিষয়েও এটা ডাঙৰ সমস্যা আছে। কোনোবাই কৈছে নগাঁৱত হওক কোনোবাই কৈছে লামডিঙত হওক। ইত্যাদি নানা মতৰ সমস্যাটো আছেই। তদুপৰি গণতান্ত্ৰিক চৰকাৰৰ অধীনত এই বিষয়ে পৰ্ব্বতীয়া ভাই সকলৰো এই বিষয়ে মতামত দিয়াৰ অধিকাৰ আছে।

*Speech is not corrected

Shri DULAL CHANDRA BARUA : আপুনি বুজি কথা কব। বাস্তব কথা চিন্তা কৰিহে যুক্তি প্ৰদৰ্শন কৰা উচিত।

Shri SURENDRA NATH DAS: মই বুজিয়েই কৈছো। অৱশ্যে জনস্বাস্থ্য আদি কবি কিছুমান বিভাগৰ জনসাধাৰণৰ লগত সম্পৰ্ক আছে। সেইবিলাক বিভাগ যে স্থানান্তৰ হব লাগে সেই বিষয়ে মোৰ কোনো আপত্তি নাই। কিন্তু গোটেই খন ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ কথাটোহে মই বৰ্ত্তমানে সমৰ্থন কৰিব পৰা নাই।

Shri DULAL CHANDRA BARUA: যি হওক, আপুনি প্ৰস্তাৱটোৰ উদ্দেশ্য বুজি পাইছে কেবল পাৰ্টীৰ খাতিৰত হে সমৰ্থন জনাব পৰা নাই।

Shri SURENDRA NATH DAS : আমাৰ শাসন ব্যৱস্থাটো ভাল কৰিবৰ কাৰণে চৰকাৰে ব্যৱস্থা লৈছে। আমাৰ বিলাক পঞ্চায়ত বিশেষকৈ খেতিয়ক। সেইকাৰণে আমাৰ কৃষি বিভাগৰ Directorate অফিচটো ভৈয়ামলৈ নিলে ৰাইজৰ উপকাৰ হব বলি মই অনুভৱ কৰো। এই বিভাগটোৰ বিষয়া সকলৰ ছিলঙৰ পৰা অহা যোৱা কৰোতে T. A. ত বহুত টকা খৰচ্ হয়। সেইকাৰণে চৰকাৰক অনুৰোধ জনাওঁ যে যিবিলাক অফিচৰ জনসাধাৰণৰ লগত সম্পৰ্ক আছে—সেইবিলাক স্থানান্তৰ হব লাগে, কিন্তু গোটেই ৰাজধানীখন স্থানান্তৰ কৰিব লাগে বুলি অনা প্ৰস্তাৱটো সময়োপযোগী হোৱা নাই।

চৰকাৰে যাতে শাসণ যন্ত্ৰ ভাল হয়, দেশৰ সকলো সমস্যা যাতে সমাধান হয় তাৰ কাৰণে চেষ্টা কৰিব লাগে। আমাৰ খেতি পথাৰ যাতে ভাল হয় তাৰ কাৰণে, বিভিন্ন ফাৰ্ম বিলাকত আদৰ্শমূলক কাম হব লাগে। আৰু তাৰ কাৰণে, ভাল Technical Personnel নিয়োগ কৰিব লাগে আৰু কিছুমান জনস্পৰ্শী বিভাগ ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰিব লাগে। মই কওঁ যে, সম্পূৰ্ণ ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাৰ প্ৰস্তাৱটো সময়োপযোগী হোৱা নাই।

***Shri PROMODE CHANDRA GOGOI (Sibsagar)** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, অসমৰ ৰাজধানী সম্পৰ্কে অসমৰ ৰাইজৰ মতামত বিশদভাৱে এই সদনত আগবঢ়োৱা হৈছে। এই সম্পৰ্কত মই ইয়াকো কবলৈ উঠিছো যে, অতীজতে ইংৰাজ সকলে তেওঁলোকৰ স্বাৰ্থ অটুট ৰাখি জনসাধাৰণৰ পৰা দূৰত থাকি শাসন কৰিবলৈ ছিলঙত ৰাজধানী পাতিছিল। তাৰপিচত, ইংৰাজ গ'ল; আমাৰ দেশ স্বাধীন হ'ল। স্বাধীনতাৰ পিচত ৰাইজে ভাবিছিল, আশা কৰিছিল, ৰাজধানীখনৰ সম্পৰ্কে আমাৰ চৰকাৰে ব্যৱস্থা কৰিব আৰু কেন্দ্ৰস্থলত পাতিব। এইকথা অকল অসমতেই নতুন নহ'লহেঁতেন কিয়নো ভাৰতবৰ্ষৰ অন্যান্য ৰাজ্যত, পাঞ্জাবৰ চণ্ডীগড়ত এনে কেন্দ্ৰ স্থলত ৰাজধানী নতনকৈ পতা হৈছে এই উদ্দেশ্যৰে যাতে চৰকাৰে ৰাইজক চৰকাৰী সকলো সুবিধা দিব পাৰে। দুখৰ বিষয় অসম চৰকাৰে স্বাধীনতাৰ পিচৰ দীঘলীয়া কালছোৱাত আজিলৈকে ৰাইজৰ মনোভাৱ আৰু তেওঁলোকৰ সা-সুবিধাৰ ব্যৱস্থাত--সহানুভূতি দেখুৱাব নোৱাৰিলে। ইংৰাজৰ দিনৰ অসমৰ ৰাজধানী যি ছিলং এতিয়াও সেই ছিলং হৈয়ে থাকিল। ছিলং পাহাৰৰ ওখ টিং আৰু ইয়াৰ পৰাই ডাঙৰ ডাঙৰ আঁচনি বিলাক ৰচনা হয়। যোৱা সংখ্যা 'অসম বাতৰি'ত প্ৰকাশ পাইছে—যে, ১৯৫৬ চনত চৰকাৰে পশু চেনচাচ' কৰি পাইছিল শিৱসাগৰ জিলাত দেড় লাখ ভেৰা আৰু এই 'চেনচাচ' কাৰ্য্যত চৰকাৰৰ ২ লাখ টকা খৰচ্ হৈছিল। আকৌ ১৯৬২ চনত কোৱা হ'ল যে সেই ১।। লাখ ভেৰাৰ শতকৰা ৯৮ ভাগ মৰিল। এই ৬২ চনৰ মৰি যোৱা ৰিপোৰ্টটো কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে সম্পূৰ্ণ নাকচ কৰি কলে যে ৫ বছৰৰ ভিতৰত ইমান ভেৰা মৰিব নোৱাৰে। শিৱসাগৰৰ বাসিন্দা হিচাবে মই জানো যে, শিৱসাগৰ জিলাৰ মানুহে ভেৰা নোপোহে। এইবিলাকেই চৰকাৰী ৰিপোৰ্ট আৰু এই কৰ্ম্মৰ আঁচনি তৈয়াৰ হৈছিল ছিলং চহৰৰ পৰা—আৰু যি সকল অফিচাৰে.........

(গোলমালৰ)

---

*Speech not corrected

এই আঁচনি কৰিছিল, তেওঁলোকৰ স্থানীয় অভিজ্ঞতা আৰু ভৌগোলিক জ্ঞানৰ অতি শোচনীয় পৰিচয় পোৱা যায় আৰু পোৱা যায় এই কাল্পনিক আঁচনিৰ সাৰশূন্যতা আৰু ফাকিৰ পৰিচয়। ৰাইজৰ কল্যাণৰ কাৰণে নহয়। এইবিলাক আমাৰ ব্যয় বহুলতা আৰু অপচয় মাত্ৰ। এইবিলাক চৰকাৰী কাৰ্য্যৰ দৃষ্টান্ত মাত্ৰ।

তাৰপিচত, ছিলঙত ৰাজধানী থকাত পূবে ডিব্ৰুগড় আৰু পশ্চিমে গোৱালপাৰাৰ পৰা ৰাইজ আহি নিজৰ কাম কৰাটো বৰ অসুবিধাৰ কথা হৈ পৰিছে। ফলত যি দুই-চাৰি জন কামত আহিব লগা হয় তেওঁলোকৰ এহাতে বহু টকা খৰচ হৈ যায় আৰু আন হাতে নানান অসুবিধাৰ মাজত থাকিব লগা হয়। যদি ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰা হয়, তেনেহলে ৰাইজৰ এই অসুবিধা নাথাকিব আৰু এতিয়া বহু দেৰি হ'ল যদিও এই স্থানান্তৰৰ কাম অচিৰে হাতত লব লাগে। আমি সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ প্ৰতিনিধি হৈ ৰাইজৰ হকে কিছু কৰিবলৈ আমাক পঠাইছে। বিধান সভাৰ বৈঠকত যোগ দিবলৈ আহি ইয়াত পাইছোহি যে, সদস্যসকলৰ হোষ্টেলৰ ব্যৱস্থা এনেকুৱা আৰু ইয়াৰ পাৰিপাৰ্শ্বিকতা এনেহে যে ইয়াত পাঁচ বছৰ থকাৰ পিচত—সদস্যসকল কি আছিল আৰু কি কৰিবলৈ আহিছিল সম্পূৰ্ণ পাহৰি যাব—

(গোলমাল)

আৰু ৰাইজে শাসন কাৰ্য্য চলাবলৈ পঠোৱা সকলৰ দায়িত্ব এৰা দিব। সেই কাৰণে মই চৰকাৰক কওঁ তেওঁলোকে যদি ৰাইজৰ সন্মান কৰিব খোজে, তেওঁলোকৰ মঙ্গল কামনা কৰে তেন্তে অচিৰে ৰাজধানীৰ স্থানান্তৰ হব লাগে। ইয়াকে কৈ মোৰ কথা ব্যক্ত কৰিলো।

Shri SAILEN MEDHI (Jalukbari): মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আমি অসমৰ ৰাজধানীখন ছিলঙৰ পৰা ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰা সম্পৰ্কে যিটো প্ৰস্তাৱ মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল বৰুৱাই আগবঢ়াইছে, তাৰ সমৰ্থনত ময়ো দুষাৰ কম। এই বিষয়ে মোৰ পূৰ্ব্ব বক্তা সকলে নানা যুক্তি আগবঢ়াইছে। বৃটিছ চৰকাৰে ছিলঙত ৰাজধানী পাতিছিল সুশাসনৰ কাৰণে নহয়—শোষনৰ সুবিধাৰ কাৰণেহে। স্বাধীনতাৰ পিচত বহুতো নতুন নতুন ৰাজ্যত নকৈ ৰাজধানী পতাৰ কথা উঠিছিল—অসমতো এই কথা বহুবাৰ উঠিছিল। অন্যান্য কিছুমান ৰাজ্যত ৰাজধানী পুণৰ নিৰ্ম্মাণ কৰিলে—কিন্তু অসমত নানা ৰাজনৈতিক কাৰণত ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী উঠাই নিয়া নহ'ল। ইয়াৰ উপৰিও অৰ্থনৈতিক দৃষ্টিভঙ্গীৰ পৰা নহলেও পৰ্ব্বত ভৈয়ামৰ সম্প্ৰীতি ৰক্ষাৰ হকে ইয়াত ৰাজধানী ৰখাটোৰ কিছু যুক্তি আছিল। কিন্তু এতিয়া সেই যুক্তিৰ ওৰ পৰিল। বৰ্ত্তমান অসমৰ ৰাইজে ইয়াকে ভাবে যে এই পৰিস্থিতিত ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী উঠাই আনিব লাগে। ছিলঙত ৰাজধানী থকাৰ মূলত কোনো যুক্তি এতিয়া নাই—তাৰ পৰা পৰ্ব্বত ভৈয়ামৰ সম্প্ৰীতি ৰক্ষাৰ চেষ্টা বিফল হৈছে। আমি ভাবিছিলো, যে ছিলঙত ৰাজধানী থাকিলে আমি তালৈ অহা যোৱা আৰু মিলামিলিৰ দ্বাৰা যোগাযোগ স্থাপন কৰিলে আমাৰ সম্প্ৰীতিৰ ভাব গাঢ় হৈ উঠিব—ইয়াৰ বাহিৰেও চৰকাৰে পাহাৰ ভৈয়ামৰ সম্প্ৰীতিৰ কাৰণে বহু ৰাজহুৱা ধন খৰচ কৰিলে—ছিলঙৰ উন্নয়নৰ বাবে অজস্ৰ টকা খৰচ হৈছে। ফলত হৈছে সম্প্ৰীতিৰ বিপৰীত বৰ্ত্তমানে। চৰকাৰ এটা চেপা-খুন্দাত পৰিছে—ৰাজধানীৰ প্ৰশাসনৰ কাৰণে ইয়াত মাটি অধিগ্ৰহণ চৰকাৰে কৰিব নোৱাৰে—ই এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা।

সম্প্ৰীতিৰ নামত হল অসম্প্ৰীতি—আজি পৰ্ব্বতবাসীসকলে বেলেগ ৰাজ্য স্থাপন কৰাৰ মন মেলিছে । ইয়াৰ ফলত আজি ছিলঙত নানা গোলমাল—আইন শৃঙ্খলা লোপ পাইছে । মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে কবনে যে ছিলং চহৰত আছিলৈ কিমান খুন জখম হৈছে ? এই পীড়িত লোকসকলৰ নিৰাপত্তাৰ কি ব্যৱস্থা কৰিছে ?

আজি আমাৰ শাসন যন্ত্ৰটো পৰিচালনা কৰাৰ কাৰণে আমাৰ যিসকল ভাই ইয়াত থাকিব লগা হৈছে—তেওঁলোকৰ লৰা-ছোৱালীৰ নিৰাপত্তাৰ প্ৰশ্ন উঠিছে—আজি ছিলঙত সন্ধীয়া ৬ বজাৰ পিচত মানুহৰ জীৱন সঙ্কটপূৰ্ণ হৈ পৰে—ৰাস্তাত ফুৰা মানে জীৱন বিপন্ন । এনে এটা ভয়াবহ অৱস্থা যদি ৰাজধানীতে হয় ই বৰ পৰিতাপৰ কথা । এই লোকসকলে কাম কৰে কেনেকৈ ? এনে এটা ভয় সঙ্কোচৰ যদি স্থষ্টি হৈ থাকে তেন্তে তেনে ঠাইত আমাৰ ৰাজধানীটো ৰাখিম নেকি ? যদি আমি ৰখা কাৰণটো কৃতকাৰ্য্য হ'লহেঁতেন, তেতিয়া নিশ্চয় আমি ৰাখিবলৈ বাধ্য হলোহেঁতেন। আজি কোনো ফালৰ পৰা কোনো এটা যুক্তি থাকিলেও এই কথা বিবেচনা কৰিবলৈ থল থাকিলহেঁতেন । গতিকে এনে এটা যুক্তি বৰ্ত্তমান চৰকাৰৰ ফালৰ পৰা আগবঢ়াব নোৱাৰে যে ছিলঙতে ৰাজধানী ৰখা উচিত ।

সেই কাৰণে মই শ্ৰীদুলাল বৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো সৰ্ব্বান্তঃকৰণেৰে সমৰ্থন কৰো ।

***Shri KAMINI MOHAN SARMA (Rangiya) :** মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আজি আমাৰ এই সদনত মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল বৰুৱাই ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ প্ৰশ্ন তুলি যি প্ৰস্তাৱ আগবঢ়াইছে, তাৰ সমৰ্থনত ময়ো দুটামান যুক্তি দিব বিচাৰো।

আমাৰ দেশখন যেতিয়া বৃটিছৰ শাসনাধীনত আছিল, তেতিয়া তেওঁলোকে আমাৰ ৰাজ্যৰ ৰাজধানী এনে এখন ঠাইত বিচাৰিছিল যে তেওঁলোকৰ দেশৰ লগত মিল থকা এটা আবহাওৱা থাকে—আৰু তেনে ঠাই ছিলঙতে পাইছিল, গতিকে ৰাজধানী পাতিছিল । তেওঁলোকে নিজৰ স্থবিধাৰ কাৰণে আৰু জনসাধাৰণৰ পৰা বহুত আতৰত থাকিবলৈ ইয়াত ৰাজধানী পাতিছিল । ইয়াৰ বাস্তৱতা বহু ধৰণে প্ৰমাণ কৰিব পাৰি । তেওঁ-লোকে নানা চিন্তা কৰিয়েই ইয়াত ৰাজধানী পাতিছিল । ১৯৩৭ চনত যেতিয়া জনসাধাৰণৰ প্ৰতিনিধিসকল ইয়ালৈ আহিল তেতিয়া মোৰো বিধান সভা চাবলৈ ইয়ালৈ অহাৰ ভাগ্য হৈছিল । তেতিয়া মই কোৱা-মেলা কৰা শুনিছিলো যে "এই ঠাণ্ডাত মানুহ থাকিব নোৱাৰে" । কিন্তু সময়ত তেখেতসকল অভ্যস্ত হল । ১৯৪৭ চনৰ স্বাধীনতাৰ পিচত জনসাধাৰণে ভাবিছিল যে জল্পনা-কল্পনা চলিছে—ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী আহিব । কিন্তু তাৰ পাচতো ছিলঙতে ৰাজধানী থাকিল ।

মই দ্বিতীয়বাৰ আহিছো ১৯৫৩ চনৰ ডিচেম্বৰ মাহত আৰু তৃতীয় বাৰ আহিছো ১৯৬৭ চনৰ মাৰ্চ মাহত । সেই একেই অৱস্থা । এই ঘৰৰ ভিতৰ সোমাইছো ২০।৩।৬৭ তাৰিখত । ইংৰাজৰ দিনৰ এই পুৰণি ঘৰটো একে অৱস্থাতে আছে । ১৯৩৭ চনত যিমান বহাৰ আসন আছিল এতিয়াও তেনেই আছে । এতিয়া আগৰ ১০৫ জনৰ ঠাইত ১২৬ জন সদস্য বহিব লগা হোৱাত হেচা-চেপাকৈ বহিব লগা হৈছে । চুকে-কোনে বহিব লগা হৈছে । মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়ৰ দৃষ্টিকে ভালকৈ নপৰে। যিবিলাক দৰ্শক আহিছে তেওঁলোকেও গেলেৰীত ঠাই পোৱা নাই ।

Mr. SPEAKER : শৰ্ম্মা ডাঙৰীয়া, গেলেৰীৰ কথা কব নোৱাৰে ।

---

*Speech not corrected

Shri KAMINI MOHAN SARMA : ভাল, মই মাত্র পৰিবেশটোৰ কথাহে কৈছো। এই ঘৰটোত এই বাবেই ঠাইৰ অভাৱ হ'লহেঁতেন যদি সকলোৱে নিৰ্বাচনৰ ক্ষেত্ৰত সমান অধিকাৰ পালেহেঁতেন। আজি যিসকলে ভোটাধিকাৰ পাইছে অন্ততঃ তাৰ আধা বাইজ এই অধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত হৈছে। সকলোৱে সমান অধিকাৰ পোৱা হলে হয়টো সদস্য সংখ্যা ১৭৫।৮০ পৰ্য্যন্ত হ'লহেঁতেন। আজি এফালে জনসাধাৰণক ভোটাধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত কৰা হৈছে আৰু আনফালে বঞ্চিত কৰা হৈছে ৰাজধানীখন তেওঁলোকৰ পৰা বহু আতৰত ৰাখি। সদস্য সকলকো বঞ্চিত কৰা হৈছে গৰমৰ মানুহক আনি এই ঠেৰেঙা ঠাইত ৰাখি। তেওঁলোকৰ স্বাস্থ্যৰ নিৰাপত্তা নাইকীয়া হৈছে। মই গৰীব মানুহ গৰম কাপোৰ লবলৈ অৱস্থা নাই। আজি কোট-চোলা নোহোৱাকৈয়ে চলিব লগাত পৰিছো। (এটা মাত—জুই জলাই দিবলৈ কৰ) মই অহা দিনৰে পৰা চেষ্টা কৰিছো। কিন্তু আজিলৈকে পোৱা নাই। আমাৰ কৰ্ম্মচাৰীসকলৰ লৰা-ছোৱালীসকল ডিচেম্বৰ মাহত কেনেকৈ থাকে ? আজি জনসাধাৰণৰ লগত খাপ খাব লাগে। ইয়াৰ পাহাৰী ভাইসকলো ভৈয়ামৰ লোকৰ লগত খাপ খাব লাগে। আজি আমাৰ সদস্যসকলেও ইয়াত ৫ বছৰ কটোৱাৰ পিচত নিজৰ সমপ ক পাহৰি যায়। কাৰণ Pinewood হোটেলৰ যি নিয়ম প্ৰণালী কাটা-চামোচ নহলে তাত নচলেই। মই গৰীব মানুহ সেইবোৰ ধৰিবকে নেজানো। ইয়াত থাকিলে জনসাধাৰণক পাহৰি যোৱাটো স্বাভাবিক। অধ্যক্ষ মহোদয়, যেতিয়া সদনত সোমাই মূৰ দুপিয়াই মই ভাবিছিলো নমস্কাৰ কৰিব লাগে......

Mr. SPEAKER : আপুনি কথা কওঁতে অধ্যক্ষৰ কথা নোকোৱাই ভাল।

Shri KAMINI MOHAN SARMA : মই নতুন মানুহ, সেইটো নেজানো, ভৈয়ামৰ ভাইসকলেও আজি ইয়াত থাকি নিজকে এৰি আহিছে। কাজেই ৰাজ্যখনৰ ৰাজধানী ক'ত হব লাগে সেইটো সামুহিক প্ৰশ্ন। গতিকে অসমৰ ৰাজধানী সোনকালে ভৈয়ামলৈ নিব লাগে অৰ্থাৎ দপ্তৰসমূহ ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰ কৰিব লাগে। বানপানী নিয়ন্ত্ৰণ অফিচ ছিলঙত থকাৰ কোনো যুক্তি বিচাৰি নেপাওঁ। অধিক শস্য উৎপাদন কৃষিৰ লগত সম্বন্ধ। শিক্ষাৰ মূল অফিচ ভৈয়ামলৈ নিব লাগে য'ত বিভিন্ন শিক্ষা-নুষ্ঠান আছে আৰু বিশ্ববিদ্যালয় আছে। সেই বাবে অতি সোনকালে ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিব লাগে। জনসাধাৰণৰ শাসনৰ সুবিধাৰ কাৰণে, তেওঁলোকৰ লগত নিবিড় ভাবে সম্বন্ধ ৰাখিবৰ কাৰণে, ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰ কৰিব লাগে। আজি জনসাধাৰণে বিচাৰে ৰাধজধানী ভৈয়ামত হব লাগে। জনসাধাৰণৰ যিটো কথা তাক যদি আজি বিবেচনা নকৰে তেনেহলে জনসাধাৰণৰ আস্থা হেৰাই যাব। সেই কাৰণে ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰ কৰাটো অতি প্ৰয়োজনীয় কথা। ইয়াকে কৈ শ্ৰীবৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিছো।

Rani MANJULA DEVI (Kokrajhar East) : Mr. Speaker, Sir, I rise to give expression to the question of shifting of the capital of Assam from Shillong to some other place in the plains. I fail to understand how the democratic socialism can be affected by the shifting of the capital. The first and foremost question is that a huge expenditure is involved to shift the capital from one place to the other. A poor State like Assam cannot afford to incur such a huge expenditure, and even the Centre at this time of economic depression cannot afford to incur fresh expenditure. Some of our friends in the Opposite have stated that to have immediate contact with the common people, we have to go to the plains, as if there are no common peoplo in the hills. But it is the other way round. I think the hills people are more backward and poorer and that is why they want to have a separate existence. I do not understand the reason why the capital should be shifted from here. If the motivation of shifting the capital to the

plains is on account of proposed federal structure, even then it is not feasible, nor is it necessary because when there will be federal structure, a capital will be necessary. According to the federal plan the centres will have different Assemblies and Ministries and they will be represented in a Super House, and that House will be all powerful and it will have representations from all Houses. Therefore, a capital will be necessary for that also and I think Shillong will be most suitable for that purpose, and it would be the meeting place for the people of both hills and plains.

Now, I am speaking for the welfare of the hill brothers. If you shift the capital from Shillong, we have to consider the economic aspect of the hill people. There will be economic depression and complete break-down of business, and there will be less population. We know that some of the hill brothers earn their livelihood by letting out their houses and I have seen many hill sisters earning their livelihood by selling articles. Therefore, when the capital is shifted, the majority of the population will also go and the business will collapse. Therefore, for the welfare of the hill brothers I plead that the capital of Assam should not be shifted to the plains. We should also have to consider the question of other population who constitute the majority people here. Even their interest will suffer. Therefore, I request that the question of shifting the capital should be strongly objected to and I strongly object to it.

***Shri SONESWAR BORA (Golaghat)** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, মই জয়জয়তে মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল বৰুৱাই ৰাজধানী ছিলঙৰ পৰা উঠাই নিয়া সম্পৰ্কে যিটো প্ৰস্তাৱ আনিছে সেই প্ৰস্তাৱৰ সমৰ্থন জনাইছো ।

ৰাজধানী আমাক কিয় লাগে সেই কথা সকলোৱে বুজে : ৰাজ্য শাসন কৰিবলৈ আৰু সদৌ ৰাইজে শাসনৰ সুখ ভোগ কৰিবলৈ । আজি এনেকুৱা অৱস্থা হৈছে যে দেশৰ সৰহ ভাগ জনসাধাৰণে ৰাজধানীৰ সুখ ভোগ কৰিবলৈ পোৱা নাই ।

১৯৩৭ চনত যি সকল বন্ধুৱে শাসনৰ ভাৰ গ্ৰহণ কৰিছিল তেওঁলোকে নতুনকৈ প্ৰতিষ্ঠিত স্বদেশী শাসনৰ কাৰ্য্যত এনেদৰে লিপ্ত হৈ পৰিব লগা হৈছিল যে তেওঁলোকে ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ বিষয়ে মনোযোগ দিব পৰা নাছিল । কেইজন কংগ্ৰেছী সদস্যই মোক কৈছে "ৰাজধানী স্থানান্তৰ আমিও বিচাৰো কিন্তু দলীয় অনুশাসনৰ কথা, আমি এই বিষয়ে কব নোৱাৰো । তোমালোকেই কোৱা ।" মই সদায় সঁচাক সঁচা বুলিয়েই কওঁ, আৰু মিছাক মিছা বুলি কৈ আহিছো । মোক ৰাইজৰ প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ পঠিয়াই দিছে আৰু এনেকুৱা হাজাৰ হাজাৰ লোকৰ মনৰ বেদনা লৈয়েই মই ইয়াত প্ৰতিনিধিত্ব কৰিবলৈ আহিছো । মই যিজন মানুহে দিনে ২২ পইছা খৰছ নকৰো আজি দিনে ২২ টকাকৈ খৰছ কৰিবলৈ মোক চৰকাৰে দিছে । এই ৰাজধানীলৈ আহি মই আচৰিত হৈছো যে এই ৰাজধানীৰ সদস্য সকলৰ বাসভৱনত দুটা কণাৰ কাৰণে অনেক সদস্যই কাজিয়া কৰে । দুটুকুৰা বেচি মাংস পাবৰ কাৰণে ভাত যোগনীয়া লৰাটোক পইছা দি দূৰ্নীতি কৰে । এইখন আমাৰ জনসাধাৰণৰ ৰাজধানী নে ? এয়ে নে জনসাধাৰণৰ প্ৰতিনিধিৰ নমুনা ? জনসাধাৰণৰ মাজত ৰাজধানী খন থকা হলে এনে ধৰণৰ ৰাজকীয় ব্যৱস্থা থাকিব পাৰিলে হয় নে ? মই নিজে খেতিয়ক আৰু নিজকে খেতিয়ক বুলি পৰিচয় দিবলৈ মই লাজ নাপাওঁ । মই ইয়ালৈ আহি এনেকুৱা মানুহ দেখিছো যি হাজাৰ হাজাৰ টকাৰ শাৰী পিন্ধিছে অথচ মোৰ ঠাইৰ মোৰ আই-বাই-ভনীহঁতে নিজৰ দেহাভৰণ উচিতমতে পোৱা নাই । এই ছিলং চহৰত এনেকুৱা মানুহ দেখিছো যি বহুত টকা দামৰ বিলাতী কুকুৰ পোহিছে ; অথচ আন ফালে বহুতে খাবলৈ পোৱা নাই, পিন্ধিবলৈ পোৱা নাই ।

---

*Speech not Corrected

এয়ে আমাৰ চিত্ৰ । লঙ্কালৈ যেয়ে যায় সেয়ে ৰাৱণ হয় গৈ বুলি কোৱা হয় । কিন্তু মনত ৰখা দৰকাৰ যে, ৰামে লঙ্কালৈ গৈ ৰাৱণক নিধণ কৰি, সীতাক উদ্ধাৰ কৰি আনিছিল । ৰাইজৰ প্ৰতিনিধি হিচাবে আমি ইয়ালৈ আহিছো আৰু ইয়াৰ পৰা ৰাইজৰ সকলো কাম কৰি লৈ যাম বুলি । মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়ে ১৯৫৩ চনত, যেতিয়া তেখেত বিৰোধী দলৰ দলপতি আছিল, তেতিয়া ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কে এটি প্ৰস্তাৱ আনিছিল আৰু সেই সময়তো ৰাজধানী স্থানান্তৰ প্ৰস্তাৱটো বাস্তৱবাদী আছিল । কিন্তু এই কাৰ্য্য নহ'ল । ৰাজ্যৰ জনসাধাৰণে, ৰাজধানীৰ সকলো সা-সুবিধা পাব লাগে, কিন্তু আমাৰ জনসাধাৰণে তাক পোৱা নাই । তাৰপিচত গণতান্ত্ৰিক হিচাবেও ছিলঙৰ পৰা জনবহুল মধ্যস্থলৈ ৰাজধানী নিয়াৰ প্ৰয়োজন আছে । ছিলঙ পাহাৰত ৰাজধানী ৰাখি তাৰ জনজাতিৰ লোকসকল অথবা খাচীয়া পাহাৰী ভাই-ভনী সকলক আমি অসমৰ লগত সামৰি ৰাখিব পাৰিম, যদিহে তেওঁলোকে আমাকো সামৰি নলয় ? ১৯৫০ চনত, যেতিয়া মুখ্যমন্ত্ৰী আছিল শ্ৰীযুত বিষ্ণুৰাম মেধী, মই তেতিয়া নগাওঁ জেলত, তেতিয়াই নগা পাহাৰ অসমৰ পৰা আতৰিল । এতিয়া পাৰ্ব্বত্য ৰাজ্য সম্পৰ্কত জানো চলিহা ডাঙৰীয়াই তেওঁলোকক সামৰিব পাৰিব ? যিবিলাক ইয়াত হব লাগিছে সমাজতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাৰ নামত, সেইবিলাকৰ পৰাও পৰ্ব্বত-ভৈয়াম সম্প্ৰীতি ৰক্ষা কৰা টান হৈ আহিছে । ছিলঙত বিষ্ণুপুৰ, ৰূপবন, মতিনগৰ আদিৰ ব্যৱস্থাই, পাহাৰী ভাই-ভনী সকলৰ মনত সন্দেহৰ সৃষ্টি কৰিছে । আজি স্বাধীনতাৰ কুৰি বছৰৰ পিচত দ্বিতীয় বাৰ প্ৰস্তাৱ অনা হৈছে—আৰু এইটো ৰাইজৰ অখণ্ড মত আৰু আশা যে, ৰাজধানী ছিলঙৰ পৰা স্থানান্তৰিত হোৱা অতি দৰকাৰ । ইয়াৰ ওপৰত ভবিষ্যতে আমাৰ জীয়াই থকা, অসমৰ তথা ভাৰতৰ কল্যাণ আৰু সমাজতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাৰ সফলতা নিৰ্ভৰ কৰিছে । ইয়াকে কৈ মই ৰাজধানী স্থানান্তৰৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰো ।

***Shri PREMADHAR BORA** (**Bihpuria**) অধ্যক্ষ মহোদয়, ৰাজধানী স্থানান্তৰ হব লাগে বুলি যিটো প্ৰস্তাৱ মাননীয় সদস্য শ্ৰীযুত দুলাল চন্দ্ৰ বৰুৱাই এই সদনত উপস্থাপিত কৰিছে সেইটো সমৰ্থন কৰি দুই আষাৰ কথা কবলৈ ওলাইছো । ইংৰাজ শাসক সকলে তেওঁলোকৰ শাসনৰ সুবিধাৰ হকে অসমৰ ৰাজধানী শ্বিলঙত পাতিছিল । কিন্তু ভাৰত স্বাধীন হোৱাৰ পিচত তাৰ পৰিস্থিতি, ভৌগোলিক পৰিবৰ্ত্তন আৰু নান সমস্যাৰ কথালৈ দৃষ্টি দিলে দেখা যায় যে তেতিয়া আৰু এতিয়াৰ বহুতো ব্যৱধান । অসমৰ সীমান্তত থকা মণিপুৰ, নগাপাহাৰ, ত্ৰিপুৰা আৰু উত্তৰ-পূব সীমান্ত অঞ্চল নেফা পৃথক হৈ গ'ল । অসমৰ পূৰ্ব্বৰ সীমা বদলি গ'ল । তেনেহলে অসমৰ ৰাজধানী শ্বিলঙ পাহাৰত থকাৰ কোনো যুক্তি নাই । আমাৰ চৰকাৰে গান্ধীবাদ মানে, সমাজতান্ত্ৰিক সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰৱৰ্ত্তন কৰিব খুজিছে ।

Mr. SPEAKER The House now stands adjourned till 2 P. M.

Adjournment

The House then adjourned for lunch till 2 P. M.

After lunch

Shri PREMADHAR BORA: মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, শ্বিলঙৰ পৰা অসমৰ ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰা সম্বন্ধে মোৰ বন্ধু শ্ৰীদুলাল চন্দ্ৰ বৰুৱাই যি প্ৰস্তাৱ আনিছে তাৰ সমৰ্থনত মই জনাব খোজো যে ইংৰাজ সকলে যিসময়ত শ্বিলঙত অসমৰ ৰাজধানী পাতিছিল, সেইসময়ত, লক্ষ্য কৰিলে আমি পাওঁ যে অসমৰ যি ভৌগোলিক সীমাৰেখা আছিল, সেইমতে ৰাজধানী অসমৰ মাজ ঠাইতে পাতিছিল । কিন্তু স্বাধীনতাৰ পিচত, অসম ভাগহৈ মণিপুৰ, নগাৰাজ্য, ছিলেট ফালি যোৱাৰ পিচত বৰ্ত্তমান অসমৰ সীমালৈ লক্ষ্য কৰিলে, শ্বিলঙ অসমৰ ৰাজধানী হৈ থকাৰ উপযুক্ত ঠাই নহয় ।

*Speech not Corrected

দ্বিতীয় কথা হ'ল, আজি আমাৰ গান্ধীজীৰ নামত পৰিচালিত চৰকাৰ। যি চৰকাৰে Socialist pattern of saciety কৰিব বিচাৰে। অসমেও এই pattern টো শিকিব লাগে। বৰ্ত্তমান ৰাইজে এইটো শিকিবলৈ বাট চাই আছে। আজি কৃষি, সমবায় আৰু শিক্ষাৰ বিষয়ে মন কৰিলে দেখিবলৈ পাওঁ যে আমাৰ ৰাজ্যৰ শতকৰা ৮০ ভাগেই খেতিয়ক। এই ৮০ জন জনসাধাৰণৰ শিক্ষাৰ উন্নতিৰ ওপৰতে আমাৰ সকলো নিৰ্ভৰ কৰিছে। যি সময়ত জনসাধাৰণে কৃষিৰ সা-সজুলী বিচাৰে, সেই সময়ত চৰকাৰৰ কৃষি বিভাগ শ্বিলঙত বহি থাকে—কৰ্ম্মস্থানৰ পৰা বহু আতৰত। আমাৰ ৰাজ্যৰ ভৈয়ামত পঞ্চায়ত ৰাজ প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে—পঞ্চায়ত ডাইৰেক্টৰ শ্বিলঙত থাকে—তেওঁৰ অফিচ শ্বিলঙত। কৰ্ম্মচাৰীৰ লগত জনসাধাৰণৰ কোনো যোগাযোগ নাই। তাৰ ফলত আজি পঞ্চায়তবিলাক যিমান আগবাঢ়িব লাগিছিল সিমান পৰা নাই।

কৃষক-বনুৱাৰ ওপৰত যি সমবায় ধান সংগ্ৰহ নীতি স্থাপন কৰিছে, অফিচবোৰ শ্বিলঙত থকাত সিও সিমান ফলৱতী হোৱা নাই। গতিকে মই কওঁ যে এইটোও ঠন ধৰি উঠা নাই গণতান্ত্ৰিক চৰকাৰ এখনৰ ৰাজধানী যদি জনসাধাৰণৰ পৰা আতৰি থাকে তেন্তে তাৰ মাজৰ সম্বন্ধ বিচিছন্ন হব। গতিকে ৰাজধানীখন জনসাধাৰণৰ মাজত হব লাগে। কৃষক ৰাইজক অনুপ্ৰাণীত কৰিবলৈ হলে, কৃষিৰ কথা, পঞ্চায়তৰ কথা, সমবায়ৰ কথালৈ লক্ষ্য কৰিব লাগিব। তাকে কৰিবলৈ হলে আমাৰ ৰাজ্যৰ ৰাজধানী জনসাধাৰণৰ মাজলৈ স্থানান্তৰিত কৰিব লাগিব। ৰাজধানী জনসাধাৰণৰ পৰা বহু দূৰত হোৱাত আমাৰ অৰ্থনীতিত হেচা পৰিছে। আজি জনসংযোগৰ অভাৱ ঘটিছে। বৰ্ত্তমানে জনসাধাৰণৰ থকামেলা ব্যয়বহুল হৈছে। দেশৰ উদ্যোগৰ নামত অৰ্থৰ অপব্যয় হৈছে মাত্ৰ। ভাৰতৰ ভিতৰত অসমৰ সীমান্তত সামৰিক দৃষ্টিভঙ্গীৰ ফালৰ পৰা লক্ষ্য কৰিলেও ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰা দৰকাৰ হৈছে। অসমৰ ৰাজধানী শ্বিলঙত থকা কাৰণে ইয়াৰ চৰকাৰী কৰ্ম্মচাৰী সকলে কাম সুচাৰুৰূপে কৰিব নোৱাৰা হৈছে। তেওঁলোকৰ চাইকেলত অহাযোৱা কৰা অসুবিধা। কৰ্ম্মচাৰীৰ কৰ্ম্মকুশলতাৰ ওপৰতে দেশৰ উন্নতি নিৰ্ভৰ কৰে। গতিকে মই ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাৰ অনুকূলে চাৰিটা হেতুকে দিলো—কৰ্ম্মচাৰীৰ কাৰ্য্যদক্ষতা বাঢ়িবলৈ স্থানান্তৰিত কৰা, চতুৰ্থ পৰিকল্পনাৰ কাম সুচাৰুৰূপে কৰা, Socialist Pattern of society ৰ আভাস জনসাধাৰণক দিয়া আৰু বৰ্ত্তমান অৰ্থনৈতিক অনাটনৰ দিনত ইয়াত ৰাজধানীত ব্যয় সঙ্কোচ কৰা—আৰু security ৰ ফালৰ পৰা।

এই সকলবোৰ লক্ষ্য কৰি ৰাজধানী কোন ঠাইত হব লাগে ঠিক কৰি তালৈ স্থানান্তৰিত কৰিব লাগে। ইয়াকে কৈ মই শ্ৰীবৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিলো।

Shri SHAMSUL HUDA (Dhing): মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়! আমাৰ মাননীয় সদস্য শ্ৰীদুলাল বৰুৱাই ডাঙি ধৰা শ্বিলঙৰ পৰা অসমৰ ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰাৰ প্ৰস্তাৱটো মই আমাৰ বিপ্লৱী কমিউনিষ্ট পাৰ্টি আৰু আমাৰ বিৰোধীদলৰ তৰফৰ পৰা মই সৰ্ব্বান্তঃ কাৰণে সমথন কৰিছোঁ।

শ্বিলঙৰ পৰা অসমৰ ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাটো অপৰিহাৰ্য্য হৈ পৰিছে। বৃটিছ শাসনৰ সময়তে শ্বিলঙত অসমৰ ৰাজধানী পাতিছিল। আজি আমি স্বাধীন হলোঁ। গণ-তান্ত্ৰিক আৱশ্যকতা আৰু প্ৰয়োজনীয়তাৰ ফালৰ পৰা অসমৰ ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰিত কৰাটো অপৰিহাৰ্য্য হৈ পৰিছে।

আমাৰ এইখন গণতান্ত্ৰিক চৰকাৰ অৰ্থাৎ ৰাইজৰ চৰকাৰ আৰু ই ৰাইজৰ লগত পোনপটীয়া সহযোগ ৰখা আৱশ্যক। কিন্তু এই শ্বিলং য'ত অৱস্থিত ইয়াক ৰামেশ্বৰ সেতু বন্ধৰ দক্ষিণত থকা লঙ্কা দ্বীপৰ লগতহে তুলনা কৰিব পাৰি। জনসাধাৰণৰ দুঃখ-দুৰ্গতি মোচনৰ কাৰণে কোনোবা আহিবৰ মন কৰিলেও সহজে আহিব নোৱাৰে। কিব

আবেদন-নিবেদন কৰিবলৈ দলগত ভাবে বা ব্যক্তিগত ভাবে গৰীব খেতিয়ক সকলে শাসক দলৰ মন্ত্ৰীৰ লগত দেখা কৰিবলৈ নেপায়ো আৰু সম্ভৱপৰো নহয়। যদি এই ৰাজধানী ভৈয়ামৰ কোনো ঠাইলৈ স্থানান্তৰ কৰে তেনেহলে জনসাধাৰণে অতি সহজে শাসকদলৰ লগত সহযোগ কৰিব পাৰিব আৰু শাসকদলৰ লগত দৈনিক যোগাযোগ ৰাখিব পাৰিব। আজি যি আজৰি সময় লেকৰ পাৰত বহি কটায় সেই আজৰি সময়ত মন্ত্ৰী সকল গাৱেঁ-গাৱেঁ ভ্ৰমণ কৰি ৰাইজৰ প্ৰকৃত সমস্যাবোৰ প্ৰত্যক্ষ ভাবে উপলব্ধি কৰিব পাৰিব আৰু ৰাইজেও তেওঁলোকৰ দুঃখ-দুৰ্গতিৰ কথা মন্ত্ৰীৰ আগত প্ৰকাশ কৰিব পাৰিব। এই যোগাযোগ গণতান্ত্ৰিক দেশত আৰু গণতান্ত্ৰিক শাসন ব্যৱস্থাত অপৰিহাৰ্য্য।

সাম্ৰাজ্যবাদী শাসকসকলে নিজৰ সুবিধাৰ কাৰণে যি ঠাইত ৰাজধানী পাতিছিল সেই ঠাইকে আমি খামোচ মাৰি ধৰি থকাৰ কোনো যুক্তি নাই। আজি যেতিয়া জনসাধাৰণৰ দৈনন্দিন জীৱনৰ লগত সম্বন্ধ ৰাখি শাসন চলাব খুজিছোঁ, তেতিয়া এই ৰাজধানী ভৈয়ামৰ কেন্দ্ৰ স্থললৈ স্থানান্তৰ কৰা দৰকাৰ হৈ পৰিছে। আজি ছিলঙলৈ কোনোবা আহিব লগা হলে তাৰ কাৰণে যি খৰছ, সেই বাবেই নাহে। তাৰোপৰি অন্ততঃ এজোৰ গৰম কাপোৰ লাগে। যিসকল চৰকাৰী কৰ্ম্মচাৰী আছে তেওঁলোকৰো cost of living বৰ বেচি। ইয়াত খাদ্য বস্তুৰ যোগান ধৰাও বৰ অসুবিধা।

মাননীয় সদস্যা শ্ৰীমতী মঞ্জুলা দেৱীয়ে কৈছে যে ৰাজধানী এখন নিবলৈ বহুত টকা খৰছ হব। এই যুক্তি মই ব্যক্তিগত ভাবে সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰো। যিকোনো উন্নয়ন কাম কৰিবলৈ ব্যয় কৰিবই লাগিব। সেই বাবে ইয়াৰ কাৰণেও খৰছ কৰিব লাগিব। ইফালে ইংৰাজৰ আমোলত কৰা ঘৰবোৰৰ এতিয়া পুনৰ নিৰ্ম্মাণ কৰা আৱশ্যক হৈছে। কিছুমান ক্ষেত্ৰত এতিয়া হোৱা নাই যদিও ১০ বছৰ পিচত নিৰ্ম্মাণ দৰকাৰ হব। সেইবাবে খৰছৰ নামত ৰাজধানী ইয়াত ৰখাৰ কোনো যুক্তি সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰি।

ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী নিলে পাহাৰী ভাইসকলৰ বহুত ক্ষতি হব। এইটো আৱশ্যকীয় প্ৰশ্ন। এক কথাত কবলৈ গলে তেওঁলোকৰ অৰ্থনৈতিক মেৰুদণ্ড ভাগি যাব। ইফালে শ্বিলং এখন ভ্ৰমণ কেন্দ্ৰত পৰিণত কৰিলে অকল ভাৰতৰে নহয় পৃথিৱীৰ নানান ঠাইৰ ভ্ৰমণকাৰী আহিব আৰু তাৰ পৰা লাভবান হব। দ্বিতীয়তে কোনো কোনো সদস্যই ভাবিছে যে এই বেজাৰতে পাহাৰী ভাই সকলে আতৰিবলৈ বিচাৰিছে। আজি ২০ বছৰে কংগ্ৰেছে চেষ্টা কৰিছে একেলগে ৰাখিবৰ বাবে কিন্তু ফল কি পাইছে? The child is already born. It is to be baptised only. তেওঁলোকে বেলেগ ৰাজ্য বিচাৰিছে দেখি খঙত আমি ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিব খোজা নাই। তাৰ আৱশ্যক হৈছে বাবেহে ৰাজধানীৰ স্থানান্তৰ বিচাৰিছোঁ।

ৰাজধানী স্থানান্তৰ আজি অপৰিহাৰ্য্য হৈ পৰিছে। কাৰণ ৰাইজৰ লগত অঙ্গাঙ্গী বিষয়বোৰ বহুত দূৰত আছে। সেই কাৰণে ৰাইজৰ দাবী আজি উপেক্ষা কৰা উচিত নহয়। আমি নিৰ্ব্বাচনৰ সময়ত যাওঁতে তেওঁলোকে কৈছিল এই ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ নিব লাগিব। ৰাইজৰ এই দাবী নিশ্চয় মানিব লাগিব। এই সম্পৰ্কে মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে ১৯৬০ চনতে ৰাজ্যপালৰ ভাষণৰ উপৰত দিয়া প্ৰতিশ্ৰুতিৰ বিষয়ে মই সদনক সোঁৱৰাই দিব খোজো। তেখেতে কৈছিল—

"Suggestions have been made by some of the members of the both sides for shifting of the capital from Shillong to Gauhati. I would submit...... dispersal of some of the offices and establishment of the new offices on the zonal basis. Under that scheme a number of offices will have to be shifted to Gauhati. It is the intention of the Government to develop Gauhati as a first class city and it would be possible during the 3rd Five Year Plan".

আজি সেই কাৰণে মই দাবী কৰিছো—যে আমাৰ চৰকাৰে অনতিপলমে যেন ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী ভৈয়ামলৈ নিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব। এই সম্পৰ্কে ১৯৬০ চনতে মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে এই সদনতে কৈছিল ।

গতিকে, আজি আমি যিটো দাবি কৰিছো সি কাৰ্য্যকৰী কৰা হব বুলি চৰকাৰৰ পৰা ১৯৬০ চনতে পোৱা প্ৰতিশ্ৰুতিৰ লৈ থৈছোঁ। ওপৰত আমি ৰাজধানী তুলি নিয়াৰ দাবী কৰিব পাৰো। পৰ্ব্বতীয়া ভাই সকলৰ মনত যাতে কোনো বিভেদৰ ভাব নাথাকে তাৰ কাৰণে এটা সৰ্ব্বদলীয় কমিটি গঠণকাৰি হওক; ৰাজধানী স্থানান্তৰ যুক্তি সাপেক্ষে যাতে সকলোৱে চিন্তা কৰি একমতত উপনীত হব পাৰে। মই ইয়াকে কৈ শ্ৰীদুলাল বৰুৱা ডাঙৰীয়াৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিলো ।

*Shri **MAHIDHAR PEGU [Majuli (Reserved for Scheduled Tribes)]** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী তুলি নি ভৈয়ামৰ কোনো ঠাইত প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ দাবী কোনো নতুন কথা নহয়। এতিয়া সদনৰ বহুত সদস্যই গভীৰ ভাবে চিন্তা কৰি তেওঁলোকৰ অভিমত দাঙি ধৰিছে যে ৰাজধানীখন অনতি পলমে স্থানান্তৰ কৰিব লাগে আৰু ইয়াৰ দ্বাৰা কোনো বিভেদ মনোমাভাৱৰ কথা উঠিব নোৱাৰে। ভৈয়ামৰ সকলো ঠাইৰ পৰা ৰাজধানীলৈ যোগাযোগ স্থাপন অতি আৱশ্যকীয় কথা আৰু বৰ্ত্তমানে ৰাজধানী খন সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ পৰা বহুত দূৰত থকাৰ কাৰণে আৰু ৰাইজে চৰকাৰৰ কেন্দ্ৰস্থল সহজে ঢুকি পাব নোৱাৰাৰ কাৰণে ৰাইজৰ মনত নানা কৌতুহলৰ ভাব জাগি উঠিছে। ৰাইজৰ মনত এনে ভাৱ হৈছে যে লঙ্কালৈ যিয়ে যায় সিয়েই ৰাৱণ হয়। ৰাইজে যদি ৰাজধানীৰ কথা, চৰকাৰৰ কথা ডাবৰ বাতৰি ডাবতে পাই থাকিব পাৰে, এনেকুৱা সন্দেহৰ ভাব আমাৰ ৰাইজৰ মনত নাথাকিব। আনটো কথা বৰ্ত্তমানে ৰাজধানী খন এনে ঠাইত অৱস্থিত যে আমাৰ সাধাৰণ জনসাধাৰণ সহজে অহা যোৱা কৰিব নোৱাৰে আৰু নিজকে আচহুৱা অনুভৱ কৰে। বাটৰ কোনো মানুহৰ লগত অফিচ ঘৰ আদিৰ বিষয়ে অনুসন্ধান কৰিবলৈকে নিজা-মাত কথা প্ৰকাশ কৰাৰ সুবিধা নাই। ছিলঙলৈ আহি থকা-মেলা, অহা-যোৱা এটাও ব্যয় বাহুল্যৰ কথা। তদুপৰি আমাৰ দুখীয়া ৰাইজ জাৰৰ দিনত কানি-কাপোৰৰ অভাৱত ছিলঙলৈ অহাও এটা সমস্যা। বৰ্ত্তমান ৰাজধানীৰ যি পৰিবেশ আমাৰ সাধাৰণ ৰাইজৰ কাৰণে সি একেবাৰে আচহুৱা। নিজ পৰিবেশ এটা সৃষ্টি কৰি লবৰো ইয়াত উপায় নাই। ইয়াত ভূমি সম্পত্তি অধিকাৰ কৰি আমাৰ জনসাধাৰণৰ বসবাস কৰাৰো অধিকাৰ নাই। কলিকতা যদিও এখন cosmopolitan চহৰ তথাপি তাত এটা স্থানীয় পৰিবেশ আছে। অসমৰ ৰাজধানী খন ইয়াত থাকিলে আমাৰ সাধাৰণ ৰাইজে কেতিয়াও নিজৰ ৰাজধানী বুলি ভাবিব নোৱাৰে। তদুপৰি ছিলঙলৈ অহা বাট অকোৱা-পকোৱা হোৱাৰ কাৰণে অহা-যোৱা কৰাও অতি কষ্টকৰ। আনকি মাত্ৰ গুৱাহাটীৰ পৰাই একেদিনে আহি একেদিনে ঘূৰি যোৱাও কষ্ট আৰু সহ্য কৰাও টান। অথচ থাকিবলৈ হলেও নিজ পৰিবেশৰ হোটেল আদি নাই আৰু যিওবা আছে তাৰ খৰছ বহন কৰা শক্তি আমাৰ সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ নাই। এই ধৰণৰ নানা কাৰণ বশতঃ ভৈয়ামৰ ৰাইজে বহুত দিনৰ পৰাই অসমৰ ৰাজধানী ভৈয়ামত স্থাপন কৰিবৰ বাবে দাবী জনাই আহিছে। আমাৰ চৰকাৰ যদি জনসাধাৰণৰ চৰকাৰ হয় তেন্তে আজি অত দিনে জনসাধাৰণৰ দাবী কেনেকৈ উলাই কৰি আহিছে কব নোৱাৰো। কোনো কোনো কংগ্ৰেছী সদস্যই এটা প্ৰশ্ন তুলিছে যে ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী তুলি নিলে পাহাৰ ভৈয়ামৰ সংহতিত কোনো বাধাৰ সৃষ্টি হব নেকি বা সংহতি হানি হব পাৰে নিকি ? কিন্তু মই ডাঠি কব পাৰো যে এনে ধৰণৰ প্ৰশ্ন যৰ্থাথতে অমূলক। এইটো এটা আওপুৰণি কথা। অসমৰ ৰাজধানী মিকিৰ পাহাৰত নাই, সেইবুলি মিকিৰ ভাই সকল আৰু আমাৰ থলুৱা ভাই সকলৰ মাজত সংহতি নাই বুলি কোনোবাই কব পাৰিব নে ? এনেবোৰ প্ৰশ্ন ভিত্তিহীন আৰু অযুক্তিকৰ অজুহাত। মই ভাবো অসমৰ উত্তৰ আৰু দক্ষিণ পাৰৰ মাজত সংহতি ৰাখিবলৈ হলে ৰাজধানী খন ভৈয়ামতহে স্থাপন কৰা উচিত আৰু ইয়াৰ দ্বাৰাহে অসমৰ সংহতি বৰ্ত্তমানতকৈ কট্‌কটীয়া হববুলি

মই বিবেচনা কৰো আৰু এইটোয়েই অসমৰ জনসাধাৰণৰ মত। এই কথা বুৰঞ্জীয়েও প্ৰমাণ কৰি দিছে। বুৰঞ্জী মতে নেফাৰ লগত অসমৰ যি সম্বন্ধ স্থাপিত হৈছিল সি অসমৰ ৰাজধানী ভৈয়ামত থকাৰ কালতেই। সেই সংহতি কোনো বলপূৰ্ব্বক স্থাপিত হোৱা সংহতি নহয়—প্ৰয়োজনৰ খাতিৰতহে সেই সংহতি স্থাপিত হৈছিল। সেই কাৰণে মই কওঁ যে বৰ্ত্তমান যিটো প্ৰস্তাৱ উপস্থাপিত হৈছে সেইটো সময়োপযোগী হৈছে, বৰং অলপ পলমহে হৈছে বুলি কব পাৰো।

*Shri **PUSPADHAR CHALIHA** (**Amguri**): মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, বিৰোধী দলৰ পক্ষৰ পৰা ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিব লাগে বুলি শ্ৰীযুত দুলাল চন্দ্ৰ বৰুৱাই যিটো প্ৰস্তাৱ উপস্থাপিত কৰিছে—দুটা কাৰণত সেইটো সময়োপযোগী হোৱা নাই বুলি মই ভাবো। তাৰে এটা অৰ্থনৈতিক আৰু আনটো ৰাজনৈতিক। প্ৰথমতে মই কওঁ যে, ৰাজ্যখনৰ বিভিন্ন ক্ষেত্ৰত যি সমূহ উন্নয়নমূলক আচনি শিল্প আৰু উদ্যোগ ক্ষেত্ৰত, হাতত লোৱা হৈছে। সেইবিলাকলৈ চাই, বৰ্ত্তমান সময়ত, ব্যয় বহুল ৰাজধানী স্থানান্তৰ প্ৰস্তাৱটো সময়োপযোগী হোৱা নাই। এই সম্পৰ্কত, তেওঁলোকৰ ফালৰ পৰা একে সুৰতেই বহুতেই প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিছে যদিও, দেশৰ বৃহত্তম স্বাৰ্থলৈ চাই বৰ্ত্তমানে এই প্ৰস্তাৱটোৰ বিবেচনা কৰিব নালাগে বুলি অনুভৱ কৰিছো। আমাৰ ৩য় পৰিকল্পনাত যিবিলাক উন্নয়নমূলক আঁচনি লোৱা হৈছিল সেইবিলাক কাৰ্য্যকৰী কৰিবলৈ লোৱাৰ সময়ত ১৯৬২ চনত চীনৰ আৰু ১৯৬৫ চনত পাকিস্থানৰ আক্ৰমণে আমাৰ অৰ্থনৈতিক ক্ষেত্ৰত বহুতো ওলত-পালত কৰিলে। এই কথা এই সদনত বহুতো মাননীয় সদস্যই বাৰে বাৰে আলোচনা কৰিছে। আমাৰ উন্নয়নমূলক কামবিলাকত যে আমি দ্ৰুতগতিত আগবাঢ়িব পৰা নাই—তাৰ মূল কাৰণ হৈছে অৰ্থনৈতিক চাপ। তেনে স্থলত যদি আজি আমি ব্যয় বহুল ৰাজধানী স্থানান্তৰ কাৰ্য্যলৈ মনোনিবেশ কৰো, তেন্তে আমাৰ এই উন্নয়নমূলক কামবিলাকত কেনেকৈ আগবাঢ়িব পাৰিম? সেই কাৰণে, এই ৰাজধানী স্থানান্তৰ প্ৰস্তাৱটো বৰ্ত্তমান সময়ত সময়োপযোগী হোৱা নাই।

দ্বিতীয়তে ৰাজনৈতিক কাৰণৰ ফালৰ পৰা আমি যেতিয়া পৰ্ব্বত-ভৈয়ামৰ সংহতি ৰক্ষাৰ কথা ভাবিছো তেনেস্থলত ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী স্থানান্তৰ কাৰ্য্যই পৃথক পাহাৰী ৰাজ্য গঠনত ইন্ধন যোগাব আৰু পাহাৰীয়া লোকসকলৰ মনোভাব অন্যফালে ঢাল লব। এই সম্পৰ্কত, ১৯৬০ চনত, মাননীয় মুখ্য মন্ত্ৰী ডাঙৰীয়াই সদনত দিয়া আশ্বাসমতে ৰাজধানী স্থানান্তৰ নকৰি জনসম্পৰ্ক কিছুমান দপ্তৰ লাহে লাহে ইয়াৰ পৰা উঠাই নিয়াৰ ব্যৱস্থা বৰ্ত্তমান হব লাগে আৰু ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্নটো বিবেচনা কৰিবৰ কাৰণে এই সদনৰ সদস্যাৱে এটি কমিটি গঠিত কৰিব লাগে। ইয়াকে কৈ মই প্ৰস্তাৱটি যাতে প্ৰস্তাৱতে প্ৰত্যাহাৰ কৰে তাৰ কাৰণে অনুৰোধ কৰিলো।

*Shri **KANDARPA NARAYAN BANIKYA** [**Abhayapuri (Reserved for Scheduled Caestes)**]: Mr. Speaker, Sir, we have read that this hilly place of Shillong which is situated in a height of about 5,000 feet is one of the best sanatoria of whole of India. Here the plains people and the hills people join together and yet we are destined to shift this Shillong Capital. মই অসমীয়াতেই কওঁ। মই ছিলং খন অসম আদিৰ সুন্দুৰ সোনৰ সাফুৰা বুলি কব নোখোজো। ৰাজধানী ছিলং খন পাহাৰৰ ওপৰত থকাৰ কাৰণে আমাৰ দৰিদ্ৰ জনসাধাৰণৰ অশেষ অসুবিধাৰ সৃষ্টি হৈছে। ইয়াৰ ব্যয়বহুল ব্যৱস্থা দেখি অনুমান হয়—ইয়াত ব্যয় হোৱা টকা অথলে যায়। শ্ৰীযুত বৰুৱাই কৈছে, যে বিধান সভাৰ প্ৰসঙ্গনত সদস্য সকলৰ T.A. D.A. তেই ৩৭ লাখ টকাৰ ওপৰ বছৰি খৰচ হয়। এই টকা যদি ইয়াত এইদৰে খৰচ নকৰি ৰাইজৰ কল্যাণৰ হকে ব্যয় কৰা হয়, ইয়াৰে বহুত দেং খানি, ৰাইজক খেতি-পথাৰৰ সুবিধা কৰি দিব পৰা যায় আৰু ৰাইজৰ ১০১ টা সমস্যাৰ

আংশিক সমাধান হয়। ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিবলৈ বহুতো মাননীয় সদস্যই কৈছে আৰু ময়ো কওঁ। এই প্ৰস্তাৱ অকল আজিৰ নহয়। ১৯৫৩ চনতেই ইয়াৰ প্ৰথম প্ৰস্তাৱ হৈছিল যদিও চৰকাৰে সেইটো মানি নললে। এতিয়া বহু দেৰি হৈছে। স্বাধীনতাৰ পিচতেই—ৰাজধানী স্থানান্তৰৰ কাৰ্য্য সমাধা হব লাগিছিল। সেইটো নহ'ল; বৰং তাৰ পিচত, ইয়াত—'চেক্ৰেটেৰীয়েট বিলদিং' নিৰ্ম্মাণ কৰি লাখ কোটি টকা ব্যয় কৰা হৈছে। এই টকা ৰাইজৰ কাৰণে ব্যয় কৰা হলে আজি খাদ্য অনাটন আদি এশএটা সমস্যাৰ সম্মুখীন হব নালাগিল হেঁতেন। ভৈয়ামত ৰাইজ জৰাজীৰ্ণ; দৰিদ্ৰতাৰ কৱাল গ্ৰাসত তেওঁলোক জৰ্জৰিত; কিন্তু ৰাজধানী চহৰত বিলাসীতাৰ জীৱন চলিছে। কাজেই এনে বিলাসী ছিলং ৰাজধানী আমাক নেলাগে আৰু মই চৰকাৰক জনাওঁ যেন ৰাজধানী সোনকালে স্থানান্তৰিত কৰে। নহলে, ভবিষ্যতে—ক্ষমতাত অধিস্থিত দলে ক্ষমতাত থাকিবলৈ টান হব; অহা নিৰ্ব্বাচনত ৰাইজৰ ভোট আৰু কম পাব।

(বিৰাট হৰ্ষধ্বনি)

জয়হিন্দ।

Shri MATILAL NAYAK (Sarukhetri, (Reserved for Scheduled Castes): মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় শ্ৰীদুলাল বৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো মই সাদৰেৰে সমৰ্থন কৰো। ছিলঙৰ পৰা ৰাজধানীখন নামনিলৈ নিব লাগে। আজ আপুনি বিধান সভাৰ অধ্যক্ষ কিন্তু আপুনি যেতিয়া বিৰোধীদলৰ নেতা আছিল, তেতিয়া আপুনিও ৰাজধানী নিব লাগে বুলি কৈছিল। তাৰ পিচত কংগ্ৰেছী সদস্য শ্ৰীধনী ৰাম তালুকদাৰেও সেই একে কথাকে কৈছিল।

ছিলঙত ৰাজধানী থকাৰ পৰা লাভতকৈ লোকচানৰ ফল বেচি পৰে—বৰ্ত্তমান অসমৰ বেচৰকাৰী ৰাজধানী গুৱাহাটীত, সেইফালৰ পৰাও আমি আমাৰ ৰাজধানী গুৱাহাটীত কৰিব লাগে। সকলো মানুহে গুৱাহাটী অতিক্ৰম কৰিহে ছিলঙলৈ আহে। গতিকে গুৱাহাটীত ৰাজধানী পাতিলে সেই খৰচ ১০ বছৰৰ ভিতৰতে উঠি যাব। তদুপৰি ৰাজ্যৰ জনসাধাৰণৰ মঙ্গলৰ কাৰণে অলপ লোকচান হলেও দৰকাৰী কাম কৰিবই লাগিব। যেনেকৈ গুৱাহাটী আৰু বৰপেটাৰ পৰা দুই চাৰি খন গাওঁ কাটি হলেও মানুহৰ সুবিধাৰ কাৰণে নলবাৰীত মহকুমা কৰিবলৈ ওলাইছে—তেনেকৈ বহুতৰ সুবিধাৰ কাৰণে টকা খৰচ কৰিও গুৱাহাটীত ৰাজধানী কৰিব লাগে। আজিৰ পৰিস্থিতিত ছিলঙৰ ৰাস্তাটো কোনোবাই কাটি দিলেই হাহাকাৰ। বৈজ্ঞানিক উপায়েৰে কম ঠাইত কম খৰচত ঘৰ দুৱাৰ কৰিব পাৰি। ৰাইজে সঙ্ঘবদ্ধ ভাৱে আন্দোলন কৰিলে Refinery আৰু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দলঙৰ দৰে অসমৰ ৰাজধানী নিৰ্ম্মাণ কৰিবলৈ গৱৰ্ণমেণ্ট বাধ্য হব। আজি ৮ বছৰে বিৰোধীদলৰ পৰা কৈ থকা হৈছে আৱশ্যক হলে Temporary Residence ৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

অসমৰ ৰাজধানী ইংৰাজে ছিলঙত কৰিছিল কাৰণ ছিলঙ তেতিয়া অসমৰ মাজ ঠাই আছিল। আজি ছিলঙ সীমান্তত পৰিছে। মই এই বিষয়ে এটা পৰামৰ্শ দিওঁ। নাৰেঙী Military Cantonment ত ৰাজধানা পাতি Military বিলাকক ইয়ালৈ আনিলেও সদ্যহতে চলিব। Cotton College টো ইয়াত আনি তাত ঘৰ দিব পাৰে। আমাৰ MLA সকলৰ তালৈ ২০।২২ জন মানুহ আহিলে ইয়াত বহুতো খৰচ হয়। এই সকলো কথাই বিবেচনা কৰিব লাগে। ছিলঙত চৰকাৰী কৰ্ম্মচাৰীক Hill Allowance বুলি টকা দিব লাগে। ৰাজধানী নিলে, সেই টকা চৰকাৰৰ ৰাহি হব। তাৰ পিচত, যদি ৰাজধানী ইয়াৰ পৰা নিয়া হয় তেন্তে পৰ্ব্বতীয়া ৰাজ্যৰ Demand কমি যাব। ব্যৱসায়ী মানুহৰ ফালৰ পৰা চালে, বহুতো সামগ্ৰী ভৈয়ামৰ পৰা ইয়ালৈ আনিব লাগে। অফিচৰ ডিৰেক্টৰ বিলাক ইয়াত থাকিব নালাগে। বহু ডিৰেক্টৰৰ অফিচ ইয়াত থকাৰ কোনো দৰকাৰ নাই। ইয়াত তেওঁলোকৰ কোনো কাম নাই। এইবোৰ অফিচ ভৈয়ামলৈ তৎক্ষনাৎ নিব লাগে।

ইয়াকে কৈ মই এই প্ৰস্তাৱ সমৰ্থন কৰিলো।

***Shri KABIR CHANDRA ROY PRADHANI (Golakganj) :** মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, ছিলঙ এখন স্বাস্থ্যকৰ ঠাই। ইয়াত বহুতে স্বাস্থ্য ভাল কৰিবলৈ আহে—কিন্তু ফলত স্বাস্থ্য ভাল নহৈ বেয়াহে হয়—কাৰণ ৰাজধানী আৰু স্বাস্থ্যকৰ ঠাই একেঠাইতে হোৱা বাঞ্ছনীয় নহয়। সকলোৱে জানে যে ৰাজধানীত মানুহৰ ঘনবসতি—নানা লোক বাহিৰৰ পৰা নানান কামত আহি থাকে—এই মানুহবোৰৰ খোৱা-লোৱাৰ ব্যৱস্থা থাকে—গতিকে ই অস্বাস্থ্যকৰ হোৱাটো বেচি সম্ভৱ। ৰাজধানী থাকিলে মানুহ অহা বন্ধ কৰিব নোৱাৰি—তাৰ উপৰিও ইয়ালৈ ৰেল আদিৰ চলাচল নথকাত ইয়ালৈ অহাযোৱা কৰা বৰ ব্যয়বহুল। জনসাধাৰণৰ ফালৰ পৰা ইয়ো বাঞ্ছনীয় নহয়—গতিকে সকলো ফালৰ পৰা ইয়াত ৰাজধানী থকাটো অযুগুত। ৰাজধানীখন জনসাধাৰণৰ মাজত থাকিব লাগে। এখন প্ৰাইমেৰী স্কুলৰ কাৰণেও মানুহ ইয়ালৈ আহিব লাগে। বহুত Taxi Bus আদি অবিৰাম আহাযোৱা কৰি আছে। ব্যয়বহুল হোৱা কাৰণে বিশেষ দৰকাৰতো বহুত মানুহ আহিব পৰা নাই। আৰু আমি বিধান সভাৰ সদস্য—গতিকে আমি থকা সময়ত বহুত মানুহ আহে—তেওলোক আমাৰ খৰচতে ইয়াত থাকিব লগা হয়। গতিকে ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী এখন মধ্য ঠাইলৈ উঠাই নিব লাগে। ইয়াতে এটা কথা উঠিব পাৰে যে ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী উঠাই নিলে পাহাৰী জনজাতীয় লোকসকলৰ আপত্তি হব পাৰে। কিন্তু স্বাস্থ্যকৰ ঠাই আৰু ৰাজধানী একে ঠাইতে থকাটো নিশ্চয় বাঞ্ছনীয় নহয়। ছিলঙ পৃথিবীৰ তথা ভাৰতৰ এখন আকৰ্ষণীয় ঠাই। ইয়াকে সেই হিচাবে যদি তৈয়াৰ কৰা হয় তেন্তে বহুতে স্বাস্থ্যৰ কাৰণে ইয়ালৈ আহিব। গতিকে ৰাজধানী তুলি নিলে স্থানীয় লোক সকলৰ অৰ্থনীতিৰ যি ব্যাঘাত হব—ইয়াত স্বাস্থ্যকৰ ঠাই হিচাবে সজালে সেই অৰ্থনীতি অক্ষুণ্ন থাকিব। গতিকে তেওঁলোকৰ ইয়াত আপত্তিৰ কোনো কাৰণ নাথাকিব।

চৰকাৰে সেই হিচাপে চহৰ খন সজাই ৰাখিলে খাছী-জয়ন্তীয়া পাহাৰৰ ৰাইজৰো একো অসুবিধা নহব আৰু ভৈয়ামৰ ৰাইজৰ চকুও অন্যফালে যাব। তেওঁ লোকৰ ওপৰত কোনো ৰকম ভয়ৰ চাপ নবহুৱাই যদি প্ৰীতিৰ ভাব ৰোপণ কৰিব পাৰি তেনেহলে ভাল হব। ইয়াকে কৈ শ্ৰীবৰুৱাৰ প্ৰস্তাৱটো সমৰ্থন কৰিছো।

Shrimati PRANITA TALUKDAR (Sorbhog) : Mr. Speaker Sir, I want to speak a few lines in regard to the proposal moved by the hon. Member from the opposition of the House. Sir, Shillong, though a nice, healthy and hilly place, I think was not a fit place for a Capital even under the British rule. It was due to transport and other difficulties also. The Britishers made this a capital only for their own convenience and I think that there was no consideration of the voice of the common people. Roads and buildings of this Capital were constructed but not so developed as we have them today. After Independence the people of the plains region wanted to live in a brotherly atmosphere with the hill peoples. They wanted to live in co-operation and in mutual understanding with the Hill people and Shillong remained the Capital of Assam. As a result many roads were constructed and were broadened and actually the town has been developed fully. But I think that if the Capital is to be shifted from Shillong, in my opinion, surely the people of the plains region will be greatly benefited. Because for the transport of goods to Shillong we have to spend a lot. So if the Capital is shifted money will be saved and the economic condition will improve. Moreover, there are many unemployed young boys in our State and if the Capital is shifted various big offices will also be shifted and various jobs will be created and ultimately the problem of unemployment will be solved to some extent. But I agree to the proposal made by Shri Pushpadhar Chaliha, one of the hon. Members of this House that it is actually not the proper time to forward such a hasty proposal, because at present, our State has to face so

any problems. So I think that before going to solve these problems, the problem of shifting of the Capital from Shillong cannot be solved. It is quite impossible on the part of the Government to shift the Capital at the present time. Because it will entail a huge expenditure. So, I vehemently oppose the proposal made by Mr. Barua. It is a hasty proposal and we should not agree to it. We must select first a place convenient from all directions. We must have fresh programmes and according to the plans and programmes this Capitalemay be shifted in the near future. With these words I resume my seat.

***Shri ATUL CHANDRA GOSWAMI (Kaliabor)** : অধ্যক্ষী মহোদয়, চৰকাৰৰ পক্ষৰ পৰা যিবোৰ যুক্তি দাঙি ধৰিছে তাৰ পৰা অনুমান হৈছে যে যি কাৰণত কাজিৰঙাত গড়বিলাক ৰাখিছে যেন তেনেকুৱা কাৰণতহে ছিলঙত ৰাজধানীখন ৰাখিছে৷ যেনেকৈ কাজিৰঙাৰ গড় চাবলৈ যেয়ে সেয়ে যাব নোৱাৰে, সেইদৰেই ছিলঙলৈকো যেয়ে-সেয়ে আহিব নোৱাৰে । সেই সুবিধাৰ বাবেইহে ইয়াত ৰাজধানী ৰখা হৈছে । তাৰ বাহিৰে আন যুক্তি একো নাই । ই ৰাইজৰ পৰা বহু আঁতৰত । ইয়াত জ্ঞান-বিজ্ঞানৰ চৰ্চ্চা নাই আছে কিছুমান আধুনিক চলণ-ফুৰণ যিবোৰ সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ বাবে গ্ৰহণীয় নহয় । যিসকলে ভৈয়ামত গচক দিয়া নাই তেওঁলোকে ইয়াত বহি বহি পৰিকল্পনা কৰে—কাগজত তেওঁলোকে অঙ্ক কৰাৰ সীমা সংখ্যা নাই । কিন্তু সেই পৰিকল্পনা অঙ্কৰ ; বাস্তৱৰ লগত কোনো সম্পৰ্ক নাই, জনসাধাৰণৰ লগত কোনো সম্বন্ধ নাই আৰু সৰ্ব্বসাধাৰণ ৰাইজৰ স্বাৰ্থৰ লগতো কোনো সম্বন্ধ নাই । সেই কাৰণে ইয়াৰ পৰা ৰাজধানী জনসাধাৰণৰ ওচৰলৈ যাব লাগিব ।

আন এটা যুক্তি দেখুৱাইছে যে বহুত টকা লাগিব ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিবৰ কাৰণে । আমাৰ উন্নয়ন পৰিকল্পনাৰ বাবেও বহুত টকা লাগে । গতিকে সেইবোৰো আমি উপযুক্ত সময়লৈ পেলাই থব লাগে । এনে অযুক্তিকৰ কাৰণ দৰ্শাই ৰাজধান স্থানান্তৰ নকৰাৰ চেলু উলিওৱাৰ এইটো সময় নহয় । ৰাজধানী জনসাধাৰণৰ কাৰণে আৰু সেইবাবেই জনসাধাৰণৰ সংযোগ স্থলিলৈ যাবই লাগিব । এই ছিলং জনসাধাৰণৰ সংযোগ স্থল নহয় । গণতন্ত্ৰৰ মতেও সৰহ ৰাইজৰ সুবিধাৰ ঠাইলৈ স্থানান্তৰ কৰাটো অগণতান্ত্ৰিক নহয় । এই জনতাৰ প্ৰতিনিধিৰ দৰবাৰখন জনতাৰ মাজত হব লাগে যাতে জনতাই চাব পাৰে তেওঁলোকৰ প্ৰতিনিধি সকলে প্ৰতিশ্ৰুতি মতে কাম কৰিছেনে নাই ।

কোনো কোনোৱে কৈছে যে পাহাৰীসকলে এখন স্বকীয়া ৰাজ্য বিচাৰিছে বাবেহে ৰাজধানী নিয়াৰ প্ৰস্তাৱ তুলিছে । এই প্ৰস্তাৱ ইয়াৰ আগতেও তোলা হৈছে—এইবাৰেই প্ৰথম নহয় । এনে যুক্তিয়ে ৰাইজক পতিয়ন নিয়াব নোৱাৰে । সন্দেহীমন অলপ উনুকিয়াই দিলেই ওলায় পৰে । জনতাৰ ৰাজধানী জনতাৰ মাজত লাগে ।

মই এই বিষয়ে কব খোজো যে আমাৰ সকলো কথাৰে সিদ্ধান্ত লওতে বহুত দেৰী হয় । বহুতো কাম পিছ পেলাই যাওঁতে বা পিছ পৰি পিছ পৰি যাওঁতে শেষত কাৰ্য্যত পৰিণত হৈ নুঠেগৈ । আমাৰ বহুতো মন্ত্ৰীয়ে নিজ নিজ নামত নগৰ পাতি দিছে । আমাৰ মুখ্য মন্ত্ৰী মহোদয়েও বিমলা নগৰ নাম দি এখন নগৰ পাতি সঁচাই তালৈ ৰাজধানী নিব বুলি চিন্তা কৰিছে নেকি ?

Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister) : মাননীয় সদস্য ডাঙৰীয়াই মোৰ নামত এখন নগৰ পাতি দিলে মই চিৰকৃতজ্ঞ হৈ থাকিম ।

---

*Speech not corrected.

Shri ATUL CHANDRA GOSWAMI: যিহওক, পাহাৰ ভৈয়ামৰ সংহতি হানি হোৱাৰ যি যুক্তি দিয়া হয় সেই যুক্তি মানিবলৈ হলে আমাৰ অসমত থকা বিভিন্ন জাতি উপজাতিৰ সন্তুষ্টিৰ কাৰণে অন্ততঃ ১৬৪খন ৰাজধানী হব লাগিব। গতিকে এনে যুক্তি ভিত্তিহীন। সেই কাৰণে মই দাবী কৰো যে ছয় মাহৰ ভিতৰতে ৰাজধানীখন স্থানান্তৰিত কৰিব লাগে। মোৰ বন্ধু শ্ৰীহুদা ডাঙৰীয়াই ৰাজধানী উঠাই নিয়া সম্পৰ্কত কমিটি পাতিবলৈ কোৱা নাই। ৰাজধানী উঠাই নিয়াৰ পিছত কিৰা অসুবিধা হয় নেকি সেইটো চাবলৈকে কমিটি পতাৰ কথা কৈছে।

Shri AZIZUR RAHMAN CHAUDHURY (Changa): মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আজি সদনত মাননীয় শ্ৰীদুলাল বৰুৱা ডাঙৰীয়াই যিটো প্ৰস্তাৱ দাঙি ধৰিছে, অসমৰ ৰাজধানী ছিলঙৰ পৰা ভৈয়ামলৈ স্থানান্তৰ কৰাৰ বিষয়ে, এইটো বেয়া কথা নহয়। কিন্তু বৰ্ত্তমান পৰিস্থিতিত এই বিষয়টো তোলা কিমান সময়োপযোগী হৈছে সেইটোহে চিন্তা কৰিবলগীয়া কথা। বৰ্ত্তমান অৱস্থাত অসমৰ সংহতি ৰক্ষা এটা অতি গুৰুতৰ বিষয় হৈ পৰিছে। বৰ্ত্তমান অৱস্থাত এনে এটা প্ৰস্তাৱ গৃহীত হলে পৰ্ব্বতীয়া ভাইসকলৰ মনত কেনে প্ৰতিক্ৰিয়া হব পাৰে সেইটোও চিন্তা কৰিবলগীয়া কথা। সেই কাৰণে প্ৰস্তাৱটো সময়োপযোগী হৈছে বুলি কব নোৱাৰি। তদুপৰি কাছাৰৰ কথাও ভাবি চাব লাগিব।

Shri HIRALAL PATWARY (Panery): তেন্তে লামডিঙলৈ নিয়া হওক—তেতিয়া কাছাৰৰ বাইজে ভালহে পাব।

Shri AZIZUR RAHMAN CHAUDHURY: মুঠতে স্থান সম্পৰ্কেও বহুতো কথা চিন্তা কৰিবলগীয়া আছে। তদুপৰি অসমৰ ৰাইজে কেতিয়াও বাঞ্ছা নকৰে যে অসম খন দুই খণ্ড হওক। আমি অসমৰ সীমা কেনেকৈ অটুট ৰাখিম সেইটো কথাহে চিন্তা কৰিব লাগে। প্ৰত্যেক জিলাৰ সুবিধা-অসুবিধাৰ কথা চাইহে প্ৰস্তাৱটো বিবেচনা কৰিব লাগিব। তদুপৰি ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ খৰছ পাতিৰ কথাও চাব লাগিব। ইয়াত ঠাণ্ডাৰ কাৰণে heat ৰ ব্যৱস্থাত খৰছ হৈছে সঁচা কিন্তু সেইদৰে ভৈয়ামত গৰম হোৱাৰ কাৰণে গৰম দিনত ফেনৰো খৰছ আছে। যাতায়তৰ অসুবিধাৰ কথা বহুতে উল্লেখ কৰিছে, কিন্তু এতিয়া ছিলঙলৈ অহা ৰাস্তাটো ডাঙৰ হোৱাত সেই অসুবিধা বহুত কমিছে।

Shri HIRALAL PATWARY: আপুনি এইবোৰ কথা নিজৰ মনৰ পৰা কৈছে নে, কোনোবাই কবলৈ কোৱাৰ কাৰণেহে কৈছে?

Shri AZIZUR RAHMAN CHAUDHURY: মই যি সমষ্টিৰ পৰা আহিছো তাৰ ৰাইজে মোক বিশ্বাস কৰিহে নিৰ্ব্বাচিত কৰিছে। গতিকে মোৰ মন্তব্য ৰাজইৰ মত প্ৰকাশ কৰিবলৈহে কওঁ। কোনোবাই কবলৈ কোৱাৰ কাৰণে কোৱা নাই। ৰাজধানী অতৰাই নিলে আমাৰ সংহতিত যদি কোনো হানি নহয় তেনেহলে কোনো কথা নাই।

নিৰ্ব্বাচনৰ সময়ত অসমৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে দাবী জনাইছিল যে অসম খন যাতে কোনো ৰকমে খণ্ডিত কৰা নহয় তাৰ বাবে যেন সকলো সদস্যই চেষ্টা কৰে। কিন্তু এতিয়া আমি অসমক দুভাগ কৰাৰ কথাটো কেনেকৈ মানি লওঁ? ৰাইজৰ মতামতৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিহে এই কথা কৈছো।

Shri SADHAN RANJAN SARKER (Lumding): Mr. Speaker, Sir, I fully associate myself with the feelings expressed by my friends opposite. Really shifting of the capital is a burning problem, because it concerns the day to day life of both the hills and plains people. I am fully one with many of the points raised by Shri Dulal Chandra Barua in connection with the shifting of capital, and I am also in favour of shifting of the capital. But at the same time I would request Shri Barua and other hon. Members of the Opposition to consider this problem dispassionately and keep this problem above sentiments. Please allow me to explain my viewpoints. They have already explained their viewpoints. All my friends who are there from the plains are eager to shift the capital from Shillong to elsewhere in the plains. Mr. Speaker, Sir, we are not less sympathetic towards this proposal, the reorganiation problem of the hills and plains. Now, Sir, this is a big political problem before us, the proposed federal structure, and in this context I think this is not the proper time to shift the capital from Shillong to elsewhere at the moment. We are also passing through a very difficult time and there is economic stringency. From the point of veiw of economy also it is not meet and proper to shift the capital now from Shillong to the plains. Therefore, I would request the hon. Members to consider this matter dispassionately and allow Government a few year's time in shifing the capital from here to the plains, although as has been said by Shri Barua, I will be simply happy to get the captial at Lumding.

With these few words I support the contention of Shri Pushpadhar Chaliha and oppose the resolution.

***Shri NAKUL CHANDRA DAS (Rangamati, Reserved for Scheduled Castes)**: माननीय অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় সদস্য শ্ৰীযুত দুলাল চন্দ্ৰ বৰুৱাই যিটো ৰাজধানী স্থানান্তৰৰ প্ৰস্তাৱ আনিছে—সেইটোৰ প্ৰসঙ্গত মই অলপ কওঁ বুলি উঠিছো। ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কত কলৈ বা কেতিয়া যাব এই সম্পৰ্কে মই নকৈ—মাত্ৰ ইয়াকে কব খুজিছো যে, তেখেতৰ মূল প্ৰস্তাৱটিত কিছু শব্দৰ গাঁথনি আৰু বিসঙ্গতি আছে। সেইফালৰ পৰা মই সেইটো সমৰ্থন কৰিব চোৱা নাই।

(গণ্ডগোল আৰু উত্তেজনা)

এতিয়া কথা হৈছে যে—This Assembly recomnends to the Government of Assam for shifting of the State Capital within six months.. .... that is one point ....conveniently তাৰপিচত বিৰোধী দলৰ সদস্যসকলে যিটো 'ইমচণেল ইউনিটি'ৰ কথা কৈছে—তাত তেখেত সকলে পাহৰি গৈছে—যে ৰাজ্যখন পাহাৰ আৰু ভৈয়ামৰে গঠিত।

Shri DULAL CHANDRA BARUA : যদি ৰাজধানী ইয়াত ৰাখেই, ভাবিছেনে ইয়াৰ সমাধান হব—

(গণ্ডগোল আৰু উত্তেজনাৰ)

Mr. SPEAKER: মাননীয় সদস্য সকলে মনত ৰখা উচিত হব যে- এটা বিষয়ত এজন সদস্যই আলোচনা কৰোতে তেখেতক যদি কবলৈ দিয়া নহয়, তেন্তে তাৰ দ্বাৰাই তেখেতৰ প্ৰতি অন্যায় কৰা হয় আৰু সদনৰ সময় নষ্ট কৰা হয়। কিবা কব লগীয়া থাকিলে তাৰ ওপৰত 'ন'ট' (Note) ৰাখি বক্তব্যৰ শেষত আলোচনা কৰিলে ভাল হব।

*Speech not corrected

Shri DULAL CHANDRA BARUA : তেখেতে আমাক পৰ্ব্বত ভৈয়ামৰ সংহতিৰ কথা পাহৰি গৈছো বুলি কৈছে। সেই কাৰণেহে এই কথা উঠিছে।

Shri NAKUL CHANDRA DAS : তেখেতে যিটো প্ৰস্তাৱ আনিছে, তাত ৰাজধানী খন to a central place in the plains of the Assam Valley হব লাগে বুলি কলে ভাল হ'লহেঁতেন।

(গণ্ডগোল)

***Shri PHANI BORA (Nowgong)** : তেখেতৰ কথাৰ পৰা মই বুজিছো যে ৰাজধানী ইয়াৰ পৰা নিয়াত তেখেতৰ আপত্তি নাই; তেখেতৰ আপত্তি হৈছে কোন ঠাইলৈ নিয়া হব--সেইটোহে তেখেতৰ আচল কথা।

Shri NAKUL CHANDRA DAS : I do agree with the hon. Member from Nowgong regarding the merit of the question but whether it should be shifted "within six months from Shillong is another question. I am at the moment strictly confined to the phraseology of the Resolution. Sir, we cannot accept this Resolution with the phraseology as it is. Therefore I feel, Sir, if the hon. Member is really sincere and enthusiastic enough . ...

Mr. SPEAKER : ইয়াত অলপ আলোচনা সদস্য সকলে যি কোনো ভাষাতে কৰিব পাৰে--কিন্তু যি ভাষাতে আৰম্ভ কৰে, সেই ভাষাতে ভাষণটো শেষ কৰিব লাগে।

***Shri NAKUL CHANDRA DAS** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, মই কব খোজো যে ৰাজ্যপাল মহোদয়ৰ ভাষণ সম্পৰ্কে দুই পক্ষৰ সদস্য সকলে আলোচনা কৰা মতে আমাৰ এই সমস্যাবহুল ৰাজ্যখনৰ জটিল সমস্যা হৈছে খাদ্য সমস্যা, বানপানী নিয়ন্ত্ৰণৰ সমস্যা ইত্যাদি--কিন্তু এতিয়া ৰাজধানী উঠাই নিয়াই ডাঙৰ সমস্যা হৈ পৰিছে। আজি তেখেত সকলে ৰাজ্যপালৰ ভাষণৰ আলোচনাত দাবী কৰিছে যে ৰাজধানীখন ইয়াৰ পৰা ৬ মাহৰ ভিতৰত উঠাই নিব লাগে। এইটো সম্ভৱ পৰ হয় নে ? মই কৈছো যদি ৰাজধানী নিব খুজিছে তেন্তে পৰিপূৰ্ণভাৱে এটা প্ৰস্তাৱ আগবঢ়োৱা হওক আমি তেতিয়া প্ৰস্তাৱটো বিবেচনা কৰি সমৰ্থন কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিম। বৰ্তমানৰ শব্দৰ গাঁথনি লৈ কৰা প্ৰস্তাৱ অসম্পূৰ্ণ--নীতিগত ভাৱে আমি ইয়াক কেতিয়াও সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰো।

Shri BAZUL BASIT (South Salmara) : Mr. Speaker, Sir, Assam is a small State but the problems with which she is faced with are not small. Sir, this State is surrounded by foreign countries like China, Pakistan, Burma etc. Security of this country is threatened by these countries. Again, Sir, inside the State also there are troubles created by the hostile Nagas, the Mizos and we are also seriously concerned about the proposal of a separate Hill State demand made by our Hill brethern. Besides, Sir, we have our difficulties from the nature itseft such as floods, erosion, shortage of foodgrains etc. So, Sir at this time this question, I mean this resolution for shifting the capital from Shillong to some other place in the plains is not at all wise. Arguments adduced by the hon. Members sup-

*Speech not corrected.

porting the Resolution are also not convincing so as to warrant shifting of the capital at this critical time when we have so many serious problems to solve, and that too six months' time. Therefore, Sir, I suggest that let us wait for this purpose till an opportune time, and in the meantime let us formulate some effective measures so that the capital may be ultimately shifted in an orderly manner without causing undue stress and strain on the existing arrangements.

With these words I would like to complete my speech.

Shri SARAT CHANDRA RABHA [Dudnai (Reserved for Scheduled Tribes)] : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আমাৰ প্ৰধানকৈ খাদ্য সমস্যা আৰু নিবনুৱা সমস্যা বৃদ্ধি হোৱাৰ কাৰণে তাৰ সমাধানৰ বাবে আমাৰ সৰ্ব্বসাধাৰণে ৰাজধানীলৈ আহিব লাগে। গতিকে ৰাজধানীখন গোটেই অসমৰ কাৰণে এখন সুগম ঠাইত হব লাগে। এই কথাটো আজি আমি বিবেচনা কৰিব লগা হৈছে। ইয়াৰ বাহিৰেও আমি এটা কথা দেখিবলৈ পাইছো যে আমাৰ শাসন কাৰ্য্য চলাবলৈ যি সকল লোক এই ৰাজধানীত আছে, তেওঁলোকো সাধাৰণ শ্ৰেণীৰ আৰু নিম্ন মধ্যবিত্ত শ্ৰেণীৰ মানুহৰ পৰাই অহা। তেওঁলোকে ইয়াত থাকি তেওঁলোকৰ পৰিয়াল ভৰণপোষণ, লৰা-ছোৱালীক শিক্ষা দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত ঠান্দা ঠাইৰ কাৰণে গৰম কাপোৰ দিব নোৱাৰাৰ ফলত যথেষ্ট অসুবিধা পাইছে। ইয়াৰ উপৰিও আৰু এটা কথা হৈছে যে শাসন কাৰ্য্য চলোৱাৰ ক্ষেত্ৰত আমাৰ ভৈয়ামৰ অফিচ কোট কছাৰী আদি ৫ বজালৈ বহে; কিন্তু ছিলঙত ঠান্দাৰ কাৰণে ৪ বজাতে শেষ হয়। গতিকে সেই বিষয়তো যথেষ্ট বাধা পৰিছে। সেই ফালৰ পৰা শাসন কাৰ্য্য সুচাৰু ৰূপে চলোৱাত এক ঘণ্টাকৈ ব্যাঘাত হৈছে। অধিক কাম আদায় কৰিবলৈ হলে আমাৰ কৰ্ম্মচাৰী সকলক সুযাগ দিব লাগিব। যাতে অনেকে কাম পাব পাৰে তেনে এখন ঠাইলৈ ৰাজধানীখন স্থানান্তৰিত কৰিলে ৰাজ্যখন ভালদৰে চলিব বুলি মই বিবেচনা কৰো।

Shri MOHI KANTA DAS (Missamari): Mr. Speaker, Sir, this is a very important Resolution about which various considerations shall have to be made before it is acted upon. Now, Sir, it is not, I think based upon the impending reorganisation of the State or upon the consideration that there is a demand for a Hill State. But I understand it is moved on considerations based on economic, administrative and other allied essential reasons. Now, Sir, I have heard the arguments advanced in support of the resolution, but I fail to understand the reasons which were based on economic, administrative and allied considerations. All these things are very important to be taken into account before to king up a very important resolution like the shifting the capital to any other place within the State as moved. Within this short space of time it will be very difficult to assess all these various considerations. If we consider the economic advantages of the Plain people by the removal of the capital from here then we will have also to consider the difficulties and sufferings that would have to be undergo e by the people of the Hill areas. If we consider the administrative advantages that would be created by she shifting of the capital to the Plains for the benefit of the Plains people, we will also have to consider the disadvantages that the hills people, the hills brothers and sisters will have to suffer by the shifting of the capital from Shillong and therefore, this resolution according to me is very hasty. We have to take into serious consideration with a view to ascertain the pros of and cons of this resolution how it would affect the Plains peaple on one hand and the Hills people on the other who form the State of Assam. All these

things must be given serious considerations. Economic advantages and disadvantages, administrative advantages and disadvantages and other similar allied matters must be well thrashed out. All these things must be considered by sitting round the table by all sections of the people of the State and all efforts should be made to arrive at a decision which may be acceptable to all sections of the people and after that we will have to draw up a scheme and take such other measures which will be necessary to implement the decision. Therefore, according to my humble opinion, this resolution has been based on one-sided consideration. Before we accept this resolution, we should consider that at the present moment we have been confronted with various problems in this problem State—economic and political which we have not been able to solve. Shifting of the capital will mean huge cost of new construction of buildings, movement of all the paraphernalia from here and other such things, which is a stupendous task and in this connection it must also be considered that we are at present over-burdened with very many serious problems—we have got the hills problem, plains problem, security problem and food problem, problems created by hostile neighbours, such as China and Pakistan. Over and above the time target of shifting the capital as suggested in the resolution by 6 months, *i. e.* will never be achieved within such a short time. Therefore, this resolution is firstly a very hasty resolution. Secondly, it is a most infeasible resolution—because no Government with all its resources can execute a huge task like shifting of the capital from Shillong within six months. Thirdly, it is stated in the resolution that the capital should be at a central place in the plains. If such a resolution has to be accepted by the House there must be definite important details before the House and the same should be substantiated. Now, the resolution seeks to shift the capital to a central place of the plains and if such a condition is accepted Government's hands would be tied down and it could not move away from it. If after proper survey it is found that the capital should be transferred either to a place in North Cachar Hills or any other Hills area then in the terms of the resolution it will be incapable of execution. So in my opinion this resolution is an infeasible one, a vague...... (Shri Dulal Chandra Barua: How he can say that it is a vague resolution ?)

Mr. SPEAKER: Mr. Barua, you will get a chance to speak.

Shri MOHI KANTA DAS: It is a vague resolution. The resolution was hastily drafted without considering the economic and administrative advantages and disadvantages or such allied essential matters which are vitally connected with such a problem such as shifting. And thirdly, the suggestion in support of the resolution that the capital should be shifted within six months is not practical and feasible. The resolution should have clearly and precisely placed before the House all facts and details regarding the economic and administrative advantages and disadvantages and all such allied matters connected with the shifting of the capital.

Therefore, Sir, as regards the central place, the mover of the resolution has not stated any specific place. But he insisted that it should be a central place in the plain. It cannot go to Mikir hills, it cannot go to North Cachar hills. So, from this point also, the resolution fails. Apart from this, Sir,

this State of ours, is full of hills and plains people. It is a conglomeration of people. We are living here at Shillong, the capital of Assam. The hill people are augmenting their income from their business. We shall consider this matter seriously before we take a decision so that the hill people are not hard-hit.

Apart from this, Sir, it is an one-sided resolution, The resolution has not taken into account the advantage and disadvantages which will result from shifting of the capital. Therefore, it is not a sound resolution on three grounds firstly, it is a hasty resolution which has not taken into account all the essential factors. Secondly, it has overlooked the economic aspect of the matter and thirdly all other reasons such as fixing a time-limit of 6 months within which the capital has to be shifted to a plains district. So it is a most infeasible proposition to demand shifting of the capital to a plains district within the course of six months. Because it is not possible to shift a huge administrative machinery with all its paraphernalia within six months. So it is also a vague demand. Not only for the Government of Assam, it is not even possible for the Government of India to execute such a scheme within six months. So the resolution is not only possible of execution as such but defective on its own merit. So, Sir, I humbly submit that before we take a decision on this matter we should convene a joint conference of all sections of the people and try to know their feelings; we must also try to appreciate the reaction of the hill people. We shall have to consider whether the hill people would be anyway affected economically.

Moreover, Sir, we have got various problems here. We are always confronting new problems. We have the problem of food, we have the problem of security. We have not been able to solve the food problem due to adverse conditions. We have got Naga problem, we have got Mizo problem. These have been mentioned in the Governor's Address. There is also labour problem. So we should not try to take up a new problem before the solution of the existing problem. If we take up this matter now we will be overburdened with problems. For this reason I submit, Sir, that this is not an opportune moment to move this resolution.

Sir, I would like to submit that the Government have already shifted some department, such as the Veterinary department to Gauhati within easy reach of the rural population. So the Directorate of the Veterinary department has already been shifted to Gauhati. Apart from this some branches of other important development departments have also been shifted to Gauhati.

Shri GAURISANKAR BHATTACHARYYA (Barbhag): Sir, does the hon. member mean that because the cattle-breeding farm is here, so the Capital should be always here ?

(loud laughter)

Shri MOHI KANTA DAS: You may draw any conclusion, but there are conclusions to the contrary also. Moreover, Sir, the resolution itself is impracticable. It is not possible of execution. In view of all these factors I would like to request the mover of the Resolution to withdraw this motion.

M.A. MUSAWWIR CHOUDHURY (Rupohihat): Mr. Speaker, Sir, Shillong is known to be Scotland of the East. After annexation of Assam by the British rulers, as they did in the case of other States of India, they made Shillong their pleasure-ground and for that reason the British people used to say that Shillong was the Scotland of the East. This shows that the capital of Assam was made here in Shillong not for the benefit of the people of the plains and hills but for enjoyment of the British people.

Sir, you know well that the district of Nowgong is the granary of Assam and if the capital is shifted to Jagiroad or somewhere in the Reserve Forest nearby then that will be a very suitable place and that will be within the reach of all the places of Assam. From the economic side also it will be a very suitable place because Nowgong District produces a huge quantity of paddy, vegetables and such other things which will be very easily available to the people living in the capital of the State (Question from behind the Treasury Benches: What about Hojai ?) Hojai is within the district of Nowgong. If the capital is shifted to any place in the the district of Nowgong then it will not only be convenient from the administrative point of view but there will be no dearth of foodgrain for the plains people. After the last General Elections when I was about to come to Shillong I was pressed with very many questions by the brothers and sisters whose sons and daughters are serving in the capital to know what will happen to them if the relation between the plains people and the hills people does not become cordial. Whenever the parents and guardians of those students who are reading here in schools or colleges hear about any tension between the hills people and the plains people then they become very much perplexed. If the capital is shifted then that will not only bring relief to and remove anxieties of the parents and guardians of the students reading here but will also minimise their expenditure for sending their children from the plains to Shillong, and it will be economical it such children are sent to Gauhati or other places in the plains for education. My friend Shri Dulal Chandra Barua has pointed out that about 37 lakhs of rupees has to be spent in paying T. A. to the Ministers and M.L.As. That amount can well be saved and spent for construction of various development projects which could not be taken up yet by the Government of Assam and that will be very helpful for our social as well as economic development.

Another point is that for the last two hundred years we extended our friendship to the people of the hills and yet we could not win their heart and they do not take us into their confidence and as a result the district of Manipur has been separated, the district of Tripura has been separated and finally the district of Nagaland has been separated from us. This shows that we shall never be able to win their heart and confidence and so there is no use retaining the capital here any longer. It is better late than never and so the capital should be shifted from here and the district of Nowgong will be the most suitable place for the shifting.

***Shri MONESWAR BORO [Tamulpur (Reserved for Scheduled Tribes)** : মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, আজিৰ এই সদনত অসমৰ ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰণৰ বিষয়ে আলোচনা হৈছে। এই প্ৰসঙ্গত মই কবলৈ ওলাইছো যে বৰ্ত্তমান ৰাজধানী স্থানান্তৰৰ সময় নহয়। কাৰণ ইয়াৰ কাৰণে আমাক লাখ-লাখ টকাৰ প্ৰয়োজন হব। এই ব্যয়ৰ কাৰণে ৰাইজেও টেক্‌চ দিব লগীয়া হব। ৰাজধানীৰ কাৰণে অফিচ

*Speech not corrected

ঘৰ, কৰ্ম্মচাৰীৰৰ ঘৰ আদি নানা ৰকমৰ ঘৰ নিৰ্ম্মাণ কৰিব লাগিব । বৰ্ত্তমান আমাৰ প্ৰধান সমস্যা হৈছে খাদ্য অনাটনৰ সমস্যা আৰু ইয়াক কেনেকৈ সমাধান কৰিব পাৰি তাথা ব্যৱস্থাহে প্ৰধান কৈ লব লাগে । কাৰণ, ৰাজ্যৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বানপানীৰ উপদ্ৰৱে বছৰি ৰাইজৰ খেতি পথাৰ নষ্ট কৰি আহিছে আৰু শস্য উৎপাদন কমি আহিছে । এই বিষয়ত চৰকাৰে বিশেষ মনোযোগ দিব লাগে যাতে অধিক শস্য উৎপাদন কৰিবলৈ ৰাইজ সক্ষম হয় । তাকে নকৰি যদি, এতিয়া ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ কাম লোৱা হয় তেনেহলে ৰাইজৰ অৱস্থা কি হব ? তথাপি যদি বহুতে কয়ও যে সেই টকা কেন্দ্ৰই দিব—কেন্দ্ৰই দিলেও হয়তো অন্য শিতানত কেন্দ্ৰই টকা কমাই দিব । তেতিয়া ৰাইজৰ উন্নয়নমূলক কাম বিলাকৰ কাৰণে টকা কম হব ।

(সদনত হাঁহিৰ ধ্বনি)

এইবিলাক হাঁহিৰ কথা নহয় । যিয়েই নহওক, মই মোৰ মনৰ কথা কৈছো যে, ৰাজধানী স্থানান্তৰ এতিয়াই নকৰি লাহে লাহে কৰিলে ভাল হয় । ৰাজধানী অৱশ্যে স্থানান্তৰ কৰিবই লাগিব । এই সম্পৰ্কতে আন এটা কথা কওঁ । সেইটো হৈছে—ৰাইজক খেতিৰ কাৰণে কঠিয়া দিব লাগে । কাৰণ খেতিয়ক ৰাইজৰ আৰ্থিক অৱস্থা অতি শোচনীয় । তেওঁলোকৰ হাতত পয়চা নাই । মহাজন সকলৰ পৰা বেচি সুদত টকা ধাৰ লব লাগিছে । চৰকাৰে যাতে তেওঁলোকক টকা ধাৰে দিয়ে সেইটোও অনুৰোধ কৰিলো ।

অধ্যক্ষ মহোদয়, মই আকৌ কওঁ যে, ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিব লাগে ; কিন্তু এতিয়াই নকৰি লাহে লাহে কৰিব লাগে । ইয়াকে কৈ মোৰ কথা শেষ কৰিলো ।

***Shri BIMALA PRASAD CHALIHA (Chief Minister) :** মাননীয় অধ্যক্ষ মহোদয়, মাননীয় সদস্য শ্ৰীদুলাল বৰুৱা দেৱে ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কীয় প্ৰস্তাৱৰ বিতৰ্ক মই মনোযোগেৰে শুনিছো আৰু তাৰ পক্ষে-বিপক্ষে দুই পক্ষই যিবোৰ মতামত দিছে সেই বিলাকো ভালকৈ শুনিলো । ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰা সম্পৰ্কে বহুবিলাক যুক্তি আছে আৰু সেইবিলাক যে অকাট্য যুক্তি, সেইটো মই অস্বীকাৰ নকৰো । লগতে মই এই কথাটোও জানো যে বহু বছৰ ধৰি আমাৰ ভৈয়ামৰ ৰাইজে ৰাজধানী স্থানান্তৰিত কৰাটোক ইচ্ছা কৰি আছে আৰু অসমৰ ৰাজধানীখন যদি বহুল জনবসতিপূৰ্ণ এলাকালৈ নিব পৰা যায় তেন্তে তাৰ ফলত জনসাধাৰণৰ ৰাজধানীৰ লগত যোগাযোগ বা সম্বন্ধ ৰখাত বহুত যে সুবিধা হয় তাত সন্দেহ নাই ।

কিন্তু আজি যিটো প্ৰভেদ জনতা আৰু ৰাজধানীৰ মাজত আছে বুলি কোৱা হৈছে, এই প্ৰভেদ জনতা আৰু ৰাজধানীৰ মাজত থকা বুলি কলেই নহব । আজি আমাৰ মাজত সমাজৰ একশ্ৰেণীৰ, তুলনামূলক হিচাবে অৱস্থা যাৰ ভাল তেওঁলোকৰ লগত জনসাধাৰণৰ সম্পৰ্ক ভাল নহয়—তেনেকৈ টাউনৰ বাস কৰা সকলৰ লগত আনবিলাকৰ সম্পৰ্ক ভাল নহয় আজি মই এইটো কথা স্বীকাৰ নকৰো ; ৰাজধানীখন অন্য এখন ঠাইলৈ নিলেই সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক বিষয়টোৰ পৰিবৰ্ত্তন কৰিব পৰা নাযায় । কেবল ৰাজধানীখন স্থানান্তৰিত কৰিলে প্ৰভেদ দূৰ হব, সেইটো মই নাভাবো ।

অধ্যক্ষ মহোদয়, অৱশ্যে আমি কোনো কথাই বদ্ধমূল ভাবে লৈ থাকিব নোৱাৰো বা নোখোজো । এইখন গতিশীল জগৎ ৰাইজৰ ইচ্ছা অনুসাৰে আৰু আৱশ্যক অনুসাৰে, সময়ত সকলোৰে পৰিবৰ্ত্তন হব আৰু ৰাজধানীও স্থানান্তৰিত কৰিব লাগিব । কিন্তু এইবিলাক কাম কৰোতে আমি কিছুমান বাস্তৱ কথালৈ পাহৰিলে নহব । এতিয়া আমাৰ অসমৰ ক্ষেত্ৰত বাস্তৱ কথানো কি ? সেইটো হ'ল, আমাৰ ইয়াত বহুবিধ মানুহ আছে—বিশেষকৈ পৰ্ব্বতবাসী আৰু ভৈয়াম বাসী ৰাইজ আছে—পৰ্ব্বততো যেনেকৈ জাতি উপজাতি

*Speech not corrected

আছে, ভৈয়ামতো ঠিক তেনেকৈ জাতি উপজাতি আছে। এই জাতি উপজাতি সকলৰ মাজত বিভিন্ন ভাষাভাষী মানুহ আছে। এই সকলো বিলাক মানুহ লৈ অসমৰ জনতা তথা অসম ৰাজ্যখন গঠিত হৈছে। মই সদায় এটা কথা বিশ্বাস কৰি আহিছো আৰু মই স্বীকাৰ কৰো যে আমাৰ এই অঞ্চল আৰু অঞ্চলবাসী ৰাইজৰ ভবিষ্যৎ মঙ্গল হবলৈ হলে এটা কথাৰ ওপৰত প্ৰধানকৈ নিৰ্ভৰ কৰিছে—সেইটো হ'ল আমি কি ৰকমে এই অঞ্চলটোৰ বিভিন্ন লোকসকলৰ মাজত এটা নিৰাপত্তা আৰু শান্তিৰ ভাৰ ওপজাব লাগিব— সকলো লোকেই পৰস্পৰৰ লগত সৌহাৰ্দ্দ্যপূৰ্ণ ভাবে বসবাস কৰিব পাৰে—ইয়াৰ ওপৰতে আমাৰ ৰাজ্যৰ নিৰাপত্তা আৰু উন্নতি নিৰ্ভৰ কৰিছে। ঐতিহাসিক কাৰণত আমি বেলেগ হৈ আছিলো। সেই কাৰণেই অৰ্থনৈতিক আৰু সামাজিক ক্ষেত্ৰত কোনো ঠাই আগবাঢ়িছে আৰু কোনো ঠাই আজি পিচ পৰিছে। আজি যদি প্ৰকৃততে অসমৰ শক্তি জাগ্ৰত কৰিব লগীয়া হয় তেতিয়া হলে আমি বিভিন্ন ভাষাভাষী মানহক এডাল দোলেৰে বান্ধিব পাৰিব লাগিব। আমাৰ সকলো উন্নতিৰ মূলত আমাৰ ৰাজ্যৰ সংহতি। এই সংহতি ৰক্ষা কৰাৰ ওপৰতে প্ৰধানকৈ আমাৰ অঞ্চলৰ উন্নতি নিৰ্ভৰ কৰিছে। আপোনালোকে নিশ্চয় লক্ষ্য কৰিছে, বহুবিলাক বিষয় আছে, যিবিলাক বিষয় উৎথাপিত হলে কেতিয়াবা ভৈয়ামৰ মানহৰ বিৰুদ্ধে পৰ্ব্বতীয়া মানুহে আৰু কেতিয়াবা পৰ্ব্বতীয়া মানুহৰ বিৰুদ্ধে ভৈয়ামৰ মানুহ অসন্তুষ্ট হয়। ইয়াৰ কাৰণ কি? ইয়াৰ কাৰণ হ'ল, আমাৰ ভিতৰত এটা বুজা-পৰাৰ অভাৱ ঘটিছে—এইটো এটা বৰ মাৰাত্মক কথা— আমাৰ আৰ্থিক, সামাজিক উন্নতি আৰু নিৰাপত্তা অক্ষুণ্ণ ৰাখিবলৈ হলে সকলো লোককে এটা পৰিস্কাৰ বুজাপৰাৰ ভিতৰেদি পৰিচালিত কৰি আমাৰ সংহতি ৰক্ষা কৰাটো এটা অপৰিহাৰ্য্য বিষয়। তেতিয়া হলেহে আমি শক্তিশালী হম। এয়ে হ'ল গণতন্ত্ৰৰ মূলভেটি।

ইয়াতে এটা কথা উঠিব পাৰে যে আপুনিনো এই কথাবিলাক ৰাজধানীৰ কথাৰ লগত সংলগ্ন কৰিছে কিয়? ইয়াত এইটোৰ কোনো যুক্তি নাই। কিন্তু এইটো এটা বাস্তৱ কথা-আমি বাস্তৱক পাহৰিলে নহব। সংহতি সম্পৰ্কীয় প্ৰশ্নটো ইয়াত জড়িত আছে বুলিয়েই মই ভাবো। ,আজি এটা প্ৰশ্ন কৰিব পাৰে যে আগতেও ভৈয়াম আৰু পৰ্বতৰ সম্প্ৰীতিৰ প্ৰশ্ন উঠিছিল। ইমান দিনে পৰ্ব্বত আৰু ভৈয়ামৰ সম্প্ৰীতি বাঢ়িল নেকি? কিন্তু সেই বুলি অসমৰ জনসংখ্যাৰ এটা অংশ এৰি দিয়া উচিত নেকি? যদি আমি স্থিৰ কৰি লওঁ যে আজি পৰ্ব্বতীয়া মানুহক আমাক নেলাগে, তেতিয়া এইটোৰেই সিদ্ধান্ত হব যে আমি যদি খণ্ডিত হওঁ, পৰ্ব্বতৰো ক্ষতি হব আৰু ভৈয়ামৰো ক্ষতি হব। এনে এটা যুক্তিৰ ফালৰ পৰা এই কথাবিলাক চাব লাগিব।

আজি যিবোৰ যুক্তি দিছে ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কত সেইবোৰ মই স্বীকাৰ কৰো। তাৰ লগতে মই গুৰুত্ব দিব খোজো যে আমি সম্প্ৰীতিৰ মাজেৰে এই কামটো কৰিব লাগে। ৰাজধানী স্থানান্তৰ ক্ষেত্ৰত আমি এটা বিভেদৰ সৃষ্টি কৰিব নোখোজো। আমি বাস্তৱ দৃষ্টিভঙ্গিৰ পৰা ক'ব খোজো যে আজি ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰাৰ ক্ষেত্ৰত এনে মনোভাৱ দেখুৱাব নোখোজো যে আমি পাহাৰী ভাই সকলৰ লগত সন্মিল-মিলত থাকিব নোৱাৰো। এই ৰাজধানী স্থানান্তৰ কৰিলে অৰ্থনৈতিক পৃষ্ঠভূমিত পৰ্ব্বতৰ বিশেষকৈ খাচী পাহাৰৰ অৰ্থনৈতিক বিষয়ত ডাঙৰ এটা আঘাত পৰিব। এইটো সকলোৱে স্বীকাৰ কৰে। এই আটাইবিলাক ভাবি চিন্তি মই এইটো কথা বিবেচনা কৰো যে আজি ৰাজধানী স্থানান্তৰ হওঁক বা নহওঁক এনে গুৰুত্বপূৰ্ণ কথা সিদ্ধান্ত কৰোতে সদায় চাব লাগিব যাতে এই প্ৰশ্ন লৈ পৰ্ব্বত-ভৈয়ামৰ বা অন্যাৰ মাজত বিৰোধৰ সৃষ্টি নহয়। মই ভাবো যে আমি দীৰ্ঘ দৃষ্টি লৈ এনে কাম কৰিব লাগে। সেই কাৰণে আজি এই কথাটো সমৰ্থন কৰিব নোৱাৰে আপোনালোককো কওঁ যে আজি এই প্ৰশ্নটোৰ সময় নহয়। সেই কা পৰম বন্ধু মাননীয় সদস্য ডাঙৰীয়াক প্ৰস্তাৱটো উঠাই লবলৈ অনুৰোধ কৰি

Shri DULAL CHANDRA BARUA (Charaibahi): অধ্যক্ষ মহোদয়, ৰাজধানী স্থানান্তৰ সম্পৰ্কীয় প্ৰস্তাৱটো আজিৰ সদনত উৎথাপন কৰি যি বিতৰ্কৰ অৱতাৰণা কৰিছিলো আৰু সেই বিতৰ্কত যিসকল সদস্যই অংশ গ্ৰহণ কৰি বিষয়টো চালি-জাৰি চাবলৈ সুবিধা দিলে তেওঁলোকক মই ধন্যবাদ দিছো। তাৰ উত্তৰত মুখ্য মন্ত্ৰীয়ে যি আবেগময় ভাষা আমাৰ আগত দাঙি ধৰিছে আৰু এই সম্পৰ্কে যি কথা তেখেতৰ ভাষাৰ যোগেদি প্ৰকাশ কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছে সেই কথা আমি এই পক্ষৰ সদস্য সকলে নুবুজা নহয়। আমি যি কোনো এটা বিষয় উৎথাপন কৰিবলৈ যোৱাৰ আগেয়ে তাক চালি-জাৰি নোচোৱা নহয় বা তাৰ দ্বাৰা আমাৰ মাজত থকা জাতীয় সংহতিত ব্যাঘাত ঘটিবনে নঘটে তাকো ভালকৈ নোচোৱা নহয়। তেখেতে ইমান দিনে দেশক নেতৃত্ব কৰি আহিছে আৰু মুখ্যমন্ত্ৰী হোৱাৰ আগতেও বহুত দিন ৰাইজৰ মাজত কাম কৰি কিছুমান আদৰ্শ দাঙি ধৰি আহিছে। আমি আশা কৰিছিলো যে তেখেতে দেখুওৱা আদৰ্শৰ যোগেদি অসম তথা ভাৰতবৰ্ষৰ যুৱক-যুৱতী সকল আগুৱাই যাবলৈ উৎসাহ পাব। কিন্তু আমি দুঃখ পাইছো যে তেখেতৰ নেতৃত্বত যেতিয়া দেশখন আৰু সমাজখন ছেদেলি-ভেদেলি হোৱাৰ উপক্ৰম হৈছে তেতিয়াহে কবলৈ বাধ্য হৈছো। পাৰ্ব্বত্য নেতা সন্মিলনৰ যি সকল নেতা আছে তেওঁলোকৰ লগত আমাৰ ইমান দিন মিত্ৰতাৰ অভাৱ হোৱা নাই আৰু ভৱিষ্যতেও নহব। কিন্তু অৰ্থনৈতিক ঠেলা এনে ভাবে পৰিছে যি অৰ্থনৈতিক ঠেলাৰ কোবত নাগালেও আতৰি গ'ল। যি নেফা বাসী আছিল আমাৰ অতি চেনেহৰ, যি আবৰ, মিচিমিৰ কোলাত ডাঙৰ দীঘল হৈছিলো তেওঁলোকো আজি ওচৰ চাপি আহিব খোজা নাই। আজি কংগ্ৰেছে নিজৰ স্বাৰ্থ ৰক্ষা কৰিবলৈ গৈ দেশখন খণ্ড-বিখণ্ড কৰিছে। সেই কাৰণেই আবেগময় কথা কৈ আমাক ভোলাবলৈ চেষ্টা কৰিছে। আজি সৌহাৰ্দ্য ক্ষুন্ন কৰাৰ কথা নহয়। এখন দেশ জীয়াই থাকিবলৈ হলে অৰ্থনৈতিক ফালটো ভালকৈ ফঁহিয়াই চাব লাগিব।

ৰাজ্যপালৰ ভাষণত তেখেতে কেইটামান কথাত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল যে দেশ খনৰ চাৰিওফালে শত্ৰুৱে আবৰি আছে। ইফালে অৰ্থনৈতিক অৱস্থা উন্নত হোৱাৰ পৰিবৰ্ত্তে অৱনতিৰ ফালেহে ঢাল খাইছে। ইয়াৰ কেৰোণ ক'ত? নেতৃত্বত, নে শাসন যন্ত্ৰত নে জনসাধাৰণৰ? আজি শাসন যন্ত্ৰৰ যি গুণাগুণ সেই সম্পৰ্কে ৰাইজে ভালকৈ নজনাত আৰু ৰাইজৰ লগত চৰকাৰৰ যি সমন্বয় থকা দৰকাৰ সেইটো নথকাত যিবোৰ পৰিকল্পনা কৰিছে সেইবোৰৰ ফলাফল ৰাইজে ভালকৈ উপলব্ধি কৰিব পৰা নাই। সেই কাৰণেই প্ৰস্তাৱটো উৎথাপন কৰোতেই মই প্ৰশ্ন কৰিছিলো যে চৰকাৰে বাট-পথ, ৰেল আলি আৰু বিদ্যুৎ আদি যোগান কৰি যিবোৰ উন্নয়নৰ কথা কৈ গৌৰৱ কৰিছে সেইবোৰ জনসাধাৰণৰ কাৰণে হৈছেনে? আজি জনসাধাৰণে তাৰ ফল ভোগ কৰিছেনে? নিশ্চয় নাই কৰা। তাৰ ফল ভোগ কৰিছে বিশেষ এক শ্ৰেণীৰ লোকে।

আজি দেশৰ ভিতৰত যদি কোনোবা শান্তি পূৰ্ণ জাতি আছে তেওঁলোক হৈছে অসমীয়া আৰু পাহাৰী ভাই সকল। তেওঁলোকৰ ভিতৰত যি সম্বন্ধ সি ৰাজধানীৰ লগত জড়িত নহয়। আজি যদি বিভেদ সৃষ্টি হৈছে সেইটো কংগ্ৰেছৰ ২০ বছৰীয়া শাসন, যাক কু-শাসন বুলি ক'ব পাৰি। পাহাৰী সকলে বুজি পালে যে কংগ্ৰেছৰ লগত থাকি একো নহ'ল। কংগ্ৰেছে যি বীজ ৰোপণ কৰিলে তাৰ ফল স্বৰূপে আজি আঁতৰি যাবলৈ ওলাইছে।

আজি কোনোবাই যদি বিভেদ বিচাৰিছে তেওঁলোক হৈছে শাসনত অধিস্থিত থকা লোক সকল। তেওঁলোকেই গোটেই দেশখন ভৱিষ্যৎ অন্ধকাৰলৈ ঠেলি পঠিয়াইছে। মুখ্যমন্ত্ৰী মহোদয়ক আমি শ্ৰদ্ধা কৰো। তেখেত এজন ধাৰ্ম্মিক লোক, পূজা সেৱাতো তেখেতৰ আস্থা আছে। সেই কাৰণে তেখেতৰ কথা আজি আমি অতি মনোযোগেৰে শুনি আছিলো। কিন্তু আজি পৰ্ব্বত-ভৈয়ামৰ মানুহৰ মাজত যি সম্বন্ধ গঢ়ি উঠিছে সেইটো কিয় হৈছে জানিব

খোজো । পৰ্বত আৰু ভৈয়ামৰ জনসাধাৰণৰ মাজত সম্বন্ধ বেয়া হোৱাটো আমিও নিবিচাৰো । আজি অনেকে কৈছে যি সম্বন্ধ আমি আশা কৰো তেনে সম্বন্ধ নাই। প্ৰত্যেক জনসাধাৰণে বিচাৰে এটা পৰিস্কাৰ শাসনযন্ত্ৰ, গণতন্ত্ৰৰ ভেটিত শাসন প্ৰতিষ্ঠীত হব লাগে । গণতন্ত্ৰৰ প্ৰতি আমাৰ আস্থা আছে । যদি গণতন্ত্ৰক কোনোবাই অবমাননা কৰিছে সেইয়া হৈছে বৰ্ত্তমান শাসনত অধিস্থিত লোক সকল । আজি আমি নিজেই নিজৰ অন্তৰ বিচাৰ কৰি চাবৰ হ'ল । আনক দোষী লাভ নাই। নিজক চাই বিচাৰ কৰিব লাগে আমি কোন পথে চলিছো । আমাৰ মুখ্যমন্ত্ৰী ধাৰ্ম্মিক লোক; তেখেতকো এই কথা ভাবি চাবলৈ কৈছো। তেখেতৰ কাৰ্য্যৰ যোগেদি দেশত বিভেদ কমিছেনে ? ৰাজ্যৰ অধিকাংশ জনসাধাৰণৰ স্বাৰ্থ ৰক্ষা হৈছে নে ? আজি পৰ্বত-ভৈয়ামৰ মাজত যি অশান্তিৰ ভাব সৃষ্টি হৈছে সেইটো দূৰ কৰিব পাৰিছেনে ? আজি ৰাজধানী ছিলঙত থকাত কাৰো অৱস্থাৰ কোনো উন্নতি হোৱা নাই । সেই কাৰণে সকলো ফালৰ পৰা বিবেচনা কৰি মোৰ প্ৰস্তাৱটো সকলোৰে সমৰ্থনৰ বাবে উপস্থাপন কৰিলো আৰু লগতে সকলো সদস্যকে অনুৰোধ কৰিলো এইটো এটা জাতীয় কথা বুলি বিবেচনা কৰি জাতীয় স্বাৰ্থ ৰক্ষাৰ কাৰণে এই প্ৰস্তাৱটো যেন সমৰ্থন কৰে ।

Mr. SPEAKER: Order, order.

Now, the question is: This Assembly recommends to the Government of Assam for the shifting of the State Capital within six months from Shillong to a central place in the plains of the Assam Valley by considering the economic, administrative and other allied essential reasons.

The House divided

NOES.—67

1. Shri A. Thanglura.
2. Shri A. K. Nurul Haque.
3. Shri Moulana Abdul Jalil Chowdhury.
4. Shri Abdul Matlib Mazumdar.
5. Md. Abul Kasem.
6. Shri Altaf Hossain Mazumder.
7. Shri Ataur Rahman.
8. Shri Azizur Rahman Chaudhury.
9. Shri Bahadur Basumatary.
10. Shri Bazlul Basit.
11. Dr. Bhumidhar Barman.
12. Shri Bimala Prasad Chaliha.
13. Shri Bisnuram Medhi.
14. Shri Bishnulal Upadhyaya.
15. Shri Bishwanath Upadhyaya.
16. Shri Biswadev Sarma.
17. C. G. Karmakar.
18. Shri Chatrasing Teron.
19. Shri Dandiram Dutta.
20. Shri Debeswar Sarmah.

21. Shri Devendra Nath Hazarika,

22. Shri Dhani Ram Rongpi,

23. Shri Dharanidhar Choudhury,

24. Shri Durgeswar Saikia,

25. Shri Gajen Tanti,

26. Shri Golak Chandra Patgiri,

27. Shri Govinda Chandra Bora,

28. Shri J. B. Hagjer,

29. Shri Jadu Nath Bhuyan,

30. Shri Jagannath Sinha,

31. Shri Jogen Saikia,

32. Shri Kamakhya Prasad Tripathi,

33. Shri Karuna Kanta Gogoi,

34. Shri Lakheswa Das,

35. Shri Lakshmi Prasad Goswami,

36. Shrimati Lily Sen Gupta,

37. Shri Mahendra Mohan Choudhury,

38. Shri Mahendra Nath Hazarika,

39. Shri Malia Tanti,

40. Rani Manjula Devi,

41. Shri Manik Chandra Das,

42. Shri Mathura Mohan Sinha,

43. Shri Mathius Tudu,

44. Shri Mera Chouba Singha,

45. Shri Mohi Kanta Das,

46. Shri Nakul Chandra Das,

47. Shri Narayan Chandra Bhuyan,

48. Shri Narendra Nath Sarma,

49. Shrimati Padma Kumari Gohain,

50. Shri Paramanada Gogoi,

51. Shri Prabin Kumar Choudury,

52. Shri Prabhat Narayan Choudhury,

53. Shri Prafulla Choudhury,

54. Shrimati. Pranita Talukdar,

55. Shri Pushpadhar Chaliha,

56. Shri Ramesh Chandra Barooah,

57. Shri Ratneswar Kongar,

58. Shri Sadhan Rajan Sarkar,

59. Shri Sai Sai Terang,

60. Shri Sarat Chandra Goswami,

61. Shri Satindra Mohon Dev,

62. Shri Surendra Chandra Baruah,

63. Shri Surendra Nath Das

64. Shri Syed Ahmed Ali,

65. Shri Tilok Gogoi,

66. Shri Upendra Nath Sanatan

67. Shri Uttam Chandra Brahma

AYES—41

1. Shri Abala Kanta Goswami,
2. M. A. Musawwir Choudhury,
3. Shri Atul Chandra Goswami,
4. Md. Azad Ali,
5. Shri Benoy Krishna Ghose,
6. Shri Bhadreswar Gogoi,
7. Shri Bhubaneswar Barman,
8. Shri Bhadra Kanta Gogoi,
9. Dr. Bhupen Hazarika,
10. Shri Bishnu Prasad Rava,
11. Shri Dulal Chandra Barua,
12. Shri Gaurisankar Bhattacharyya,
13. Shri Giasuddin Ahmed,
14. Shri Govinda Kalita,
15. Shri Hiralal Patwary,
16. Shri Jalal Uddin Ahmed,
17. Shri Jatindra Mohan Barbhuiya,
18. Shri Kabir Chandra Roy Pradhani,
19. Shri Kamini Mohan Sarma,
20. Shri Kandarpa Narayan Banikya,
21. Shri Kehoram Hazarika,
22. Shri Lakshya Dhar Chaudhury,
23. Shri Moneswar Boro,
24. Shri Matilal Nayak,
25. Shri Md. Matlebuddin,
26. Shri Mohidhar Pegu,
27. Shri Motilal Kanoo,
28. Shri Nameswar Pegu,
29. Shri Phani Bora,
30. Shri Pitsing Konwar,
31. Shri Premadhar Bora,
32. Shri Promode Chandra Gogoi,
33. Jonab Rahimuddin Ahmed,
34. Shri Romesh Mohon Kouli,
35. Shri Sailen Medhi,
36. Shri Sarat Chandra Rabha,
37. M. Shamsul Huda,
38. Shri Soneswar Bora,
39. Dr. Surendra Nath Das,
40. Shri Tazammul Ali Laskar,
41. Shri Zahirul Islam,

Mr. SPEAKER : Order, order.

The result of the voting on the Resolution is as follows :

Ayes — 41

Noes. — 67

The Resolution is lost.

Adjournment

The House was then adjourned till 9 A. M. on Friday, the 31st March, 1967.

Shillong
The 31st December 1967.

N. C. HANDIQUE,
For Secretary,
Legislative Assembly, Assam.

AGP (LA) 511 & 518/67—243—3-1-1968